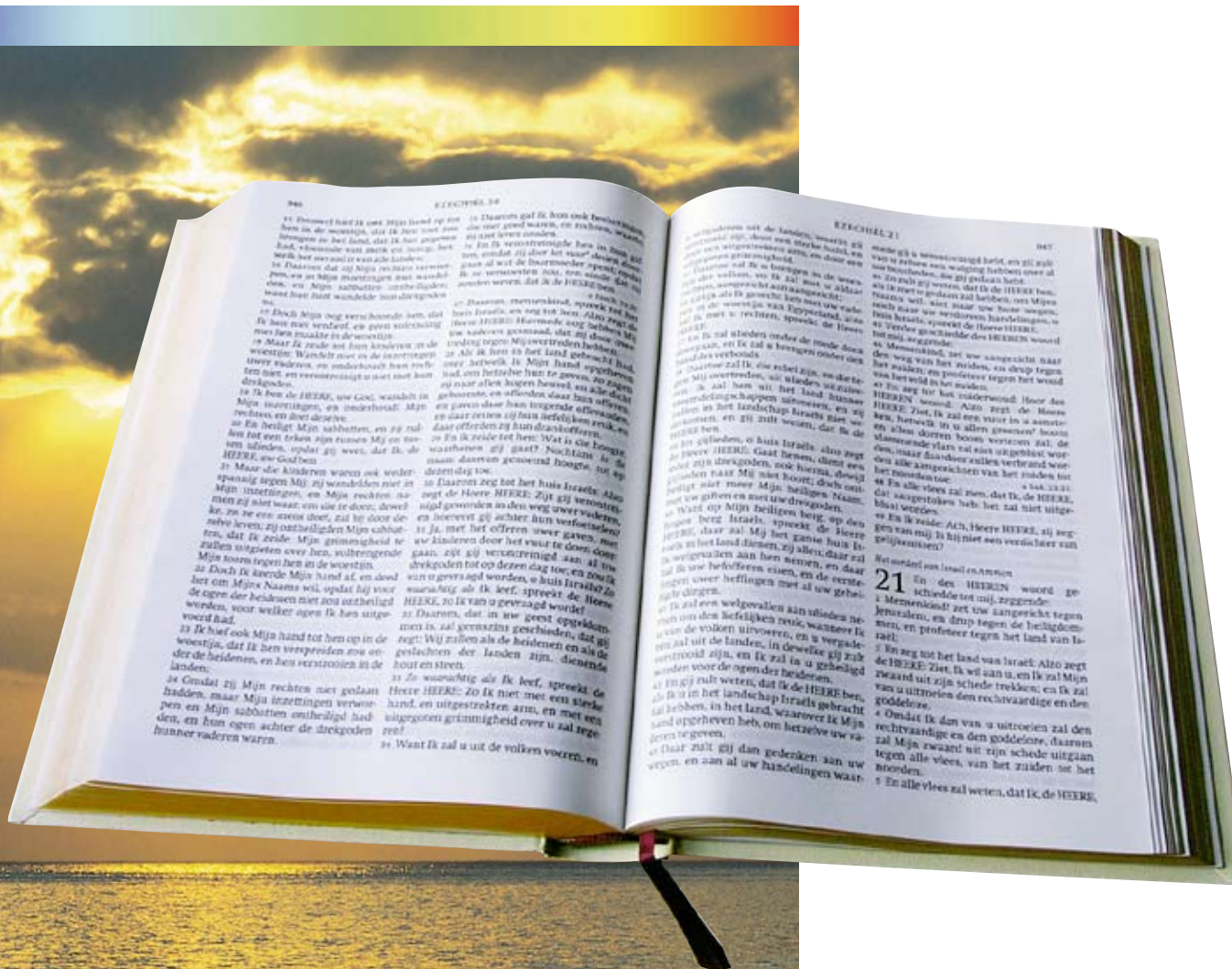

De Bijbelse tijdrekening

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig tot lering voor diegene die in de Rechtvaardigheid is.

Opdat de mens Gods volwassen zal zijn, toegerust tot elk goed werk.

(vrij naar 2 Timótheüs 3 : 16, 17)

nr. 22

Bijbelstudie

De gedachte is...

Matthéüs 24 : 36

36 Doch van dien dag en die ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan Mijn Vader alleen.

1 Thessalonicenzen 5 : 1, 2

1 Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders! hebt gij niet van node, dat men u schrijve.

Wanneer we deze twee Schriftuurplaatsen met elkaar vergelijken lijkt het erop of ze elkaar tegenspreken. De ene tekst zegt dat niemand iets van een bepaalde datum af weet en de andere tekst zegt dat alles over de tijden en gelegenheden al bekend is bij gelovigen. Uit Bijbelstudie zal blijken dat zowel de eerste tekst als de tweede elkaar niet tegenspreken. Het vergt tijd en onderzoek om te weten hoe de Bijbelse tijdrekening in elkaar steekt. De Bijbel geeft niet primair jaartallen, wel gebeurtenissen en het gaat er vooral om hoe die gebeurtenissen met elkaar in verband staan. De volgorde ervan is dikwijls belangrijk. Chronologie is een bijkomstigheid, maar niettemin maakt het deel uit van het Woord van God. De bestudering ervan is een goede methode om de Bijbel en haar profetische waarheden met elkaar te vergelijken en te leren verstaan. Het kan helpen gebeurtenissen - waar mogelijk - een plaats te geven op de ons bekende kalender.

De Bijbelse tijdrekening

1. Wat is een dag?	2
2. Het Goddelijk en het burgerlijk jaar	4
3. Van Adam tot Noach	6
4. Van Noach tot Abraham	7
5. Van Abraham tot de uittocht uit Egypte	8
6. Van de uittocht uit Egypte tot de tijden der heidenen	11
7. De tijden der heidenen	18
8. De geboorte van de Here Jezus	19
9. Het openbare optreden van de Here Jezus	21
10. Het einde van de 69-ste jaarweek	22
11. De 70-ste jaarweek en de 33 jaar	24
12. Vanaf de opstanding van Christus tot het herstel van Israël	26
13. De zeven tijden	27
14. Van die dag en ure weet niemand?	29
15. Chronologische tafel	32

1. Wat is een dag?

Genesis 1:3-5*

- 3 En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht.
- 4 En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en tussen de duisternis.
- 5 En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag.

Uit deze verzen leren wij hoe in de Bijbel een dag in elkaar steekt. Dit is tijdrekenkunde in het klein. We beginnen expres eenvoudig om te laten zien hoe snel men daarin fouten maakt. Wat hier geleerd wordt, en dat wordt ook niet betwijfeld, is dat de dag begint wanneer het licht wordt: "Daar zij licht." God noemde het licht "dag" en geen "duisternis". De dag begint dus met licht en na de dag, na het licht, volgt de nacht. In vers 5 staat: "Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag." Toen was de eerste dag om. Dat betekent dat een dag in de Bijbel 's morgens bij zonsopgang begint. Na de dag volgt de nacht en als die voorbij is, is de dag om. God noemde de duisternis nacht, maar er staat: het was avond geweest en het was morgen geweest. De nacht bestaat dus uit de avond en de morgen!

De zaak is deze, en we zullen het later ook tegenkomen, dat avond een woord is dat ook gebruikt wordt voor de middag, namelijk voor de namiddag! Dat is heel verwarrend, maar dat is in de Nederlandse taal ook zo. De ochtend noemen wij ook wel eens de voormiddag en het deel van de dag na 12.00 uur 's middags noemt men ook wel de namiddag. Zo ziet u hoeveel verwarring er zelfs in onze Nederlandse woorden is. Het is licht tijdens de voormiddag en de namiddag. De morgen is in de Schrift niet ná zonsopgang, maar de morgen is vóór zonsopgang. Daarna begint eigenlijk de voormiddag en dit is ook zo in het Nederlands. Dit woord voor morgen duidt de nanacht aan. Het is de tijd van de diepste duisternis, totdat het begint te schemeren en de zon dreigt op te gaan. Het woord komt in de Psalmen voor en dan staat er in de Statenvertaling: "Op de hinde van de dageraad". (Psalm 22 : 1) Die dageraad is niet als het licht wordt, maar is in de praktijk het diepste deel van de nacht. U zult ook zien dat Psalm 22 inderdaad spreekt over verdrukking, over lijden, over duisternis.

Het was een Jood die zei dat de dageraad dát deel van de nacht is waarin de meeste mensen sterven en waarin de meeste mensen geboren worden, omdat het de tijd is waarin de mens het zwakst is en waarin het

leven het zwakst is. Er zijn veel boeken waarin staat dat de dag 's avonds bij zonsondergang begint. Maar als men eerlijk is, zegt men erbij dat Genesis 1 daarop een uitzondering is. Wij geloven niet dat Genesis 1 een uitzondering is, want ook bij ons begint de dag 's morgens bij zonsopgang en dat wordt door niemand betwist. Wij zoeken eerst de Schriftplaatsen op die men ons aanreikt om te laten zien dat het anders zou zijn dan in Genesis. Er zijn maar twee Schriftplaatsen die leren dat de Joodse dag 's avonds bij zonsondergang begint. De eerste staat in Exodus 12 : 18.

Exodus 12 : 18

- 18 In de eerste maand, aan den veertienden dag der maand, in den avond, zult gij ongezuurde broden eten, tot den een en twintigsten dag der maand, in den avond.

Hier worden de dagen van het feest der ongezuurde broden genoemd en dan staat er dat het begint in de avond en dat het duurt tot de 21-ste dag van de maand, in de avond. Men zegt dat de dagen 's avonds beginnen, maar dat is een misverstand. Hier gaat het om feestdagen en niet om gewone dagen, zoals in Genesis 1. Feestdagen zijn dus uitzonderingen. Dat is moeilijk uitleggen, omdat dat een typologische reden heeft, maar daar komen wij later nog op terug. Als een dag naar Bijbels, Joods gebruik in de avond begon, dan had dit er hier niet bij hoeven te staan. Juist het feit dat er wel uitdrukkelijk "van de avond tot de avond" bijstaat, bewijst dat het hier om een uitzondering en niet om de regel gaat. Immers in Genesis 1 staat niet uitdrukkelijk dat de dag 's morgens vroeg begint en 's morgens vroeg eindigt. Dat is wat wij eruit halen, omdat de dag en de nacht en dan de morgen genoemd worden. Wij zeggen dan dat dit de volgorde is, want wij zijn onbevooroordeeld en wij lezen dat zo. Hier in Exodus 12 wordt de uitzondering gemaakt. Blijkbaar omdat er gezegd wordt: "Denk erom, het is van de avond tot de avond (van zonsondergang tot zonsondergang)". Het is een uitzondering op de normale regel.

De enige andere Schriftplaats, waaruit zou blijken dat de dag 's avonds laat, dus bij zonsondergang begint, is in Leviticus 23. Hier gaat het over de Grote Verzoendag over Israël. Over die verzoendag in de zevende maand zegt Leviticus 23 : 32.

Leviticus 23 : 32

- 32 Het zal u een sabbat der rust zijn; dan zult gij uw zielen verootmoedigen; op den negenden der maand in den avond, van den avond tot den avond, zult gij uw sabbat rusten.

* Tenzij anders vermeld, komen de aangehaalde Bijbelteksten uit de Statenvertaling.

Het gaat er om dat hier staat "van de avond tot de avond". Een normale sabbat duurt inderdaad van de avond tot de avond. Dat wil zeggen dat een sabbat bij zonsondergang begint. Het hedendaagse Joodse gebruik is zo dat de sabbat begint op de vrijdagavond bij zonsondergang. Dit is niet het tijdstip waarop het blaadje van de dagkalender wordt afgescheurd, want de datum blijft nog steeds dezelfde datum. Wij zeggen gemakshalve dat de sabbat de zevende dag van de week is. Dat is een halve waarheid, want in de praktijk is de sabbat de laatste helft, in uren gerekend, van de zesde dag en de eerste helft, van de zevende dag.

De "wet van de sabbat" wordt ook toegepast op Grote Verzoendag, die bij uitstek als sabbat geldt. Het wordt ook toegepast op sommige feestdagen, waarop men ook zou moeten rusten. Bepaalde regels die voor de sabbat gelden, worden dan ook toegepast, maar het is de uitzondering. Dat is ook de betekenis ervan. Het is daarom van belang dat wij zien dat tot vandaag aan de dag, de Joodse dag, niet alleen in de Bijbel, maar ook nu onder het Jodendom, 's morgens vroeg bij zonsopgang begint. De derde ure was 9.00 uur 's morgens. De negende ure is 3.00 uur 's middags. Iedereen weet dan ineens dat de uren officieel geteld worden vanaf zonsopgang, althans bij benadering. Dat is nog zo en dat is de hele Bijbel door zo. Er zijn een hele reeks van Schriftplaatsen waaruit dat blijkt. De eerste ure begint bij zonsopgang. De Joodse dag begint ook bij zonsopgang op één uitzondering na, dat is de sabbat. De sabbat is een bepaalde tijd van 24 uur, waarop men bepaalde godsdienstige verplichtingen heeft, maar het is geen kalenderdag. Dat is van groot belang, bijvoorbeeld in verband met de genoemde dagen omtrent het lijden en sterven van de Here Jezus.

Exodus 12:1,2

- 1 De HEERE nu had tot Mozes en tot Aäron in Egypteland gesproken, zeggende:
- 2 Deze zelfde maand zal ulieden het hoofd der maanden zijn; zij zal u de eerste van de maanden des jaars zijn.

Nu wordt de tijdrekening van de Bijbel wat moeilijk gemaakt. Het is zo dat deze maand waarover hier gesproken wordt, dezelfde maand is waarin Israël uit Egypte uittrok. Men trok uit op de vijftiende van deze maand, dat wil zeggen op de avond van de veertiende slachtte men het paaslam. Op de zeventiende namelijk, op de derde dag trok men door de Schelfzee de woestijn in. Die data stonden vast, maar er wordt gezegd dat niet deze dag, maar deze maand de eerste maand van het jaar zou zijn. Achteraf werd bepaald dat het veertien of vijftien dagen geleden nieuwjaarsdag

geweest was. Dat is gecompliceerd. De maand waarin Israël uit Egypte uittoog was een maand die wij tegenwoordig nisan of aviv noemen (abiv wordt ook wel gezegd). De eerste naam aviv is Hebreeuws en de andere naam is Chaldee. Deze naam is meegekomen uit de ballingschap. Ze worden dus pas gebruikt ná de ballingschap, want vóór de ballingschap werden de maanden alleen maar genummerd.

Israël was uitgetogen uit Egypte in de maand nisan of aviv, maar dat was tot op dat moment de zevende maand van het jaar. Met als gevolg dat men dus het pascha vierde op de veertiende van de zevende maand en later nooit meer, want het nummer was veranderd. Daarna toog men uit op de vijftiende van de zevende maand en op de derde dag, op de zeventiende van de zevende maand, trok men door de Schelfzee en kreeg men aan de andere oever weer droge grond onder de voeten. Dat is de verjaardag van de zondvloed, namelijk de zeventiende van de zevende maand, waarop de ark vastliep op de Ararat. Er is dus een verband tussen de zondvloed, waarbij de ark vastliep op de zeventiende van de zevende maand op de Ararat en het moment dat Israël door de Schelfzee ging en dus ook het water overwon (van de zee). Het volk kwam weliswaar in de woestijn aan, maar dat was in ieder geval ook in een andere soort wereld, eveneens op dezelfde datum.

De zeventiende van de zevende maand was precies, op de dag nauwkeurig, 430 jaar, nadat God het verbond met Abraham gesloten had. De zeventiende van de zevende maand is het einde van de zondvloed. Dat wordt het begin van de tweede bedeling (de bedeling van het menselijk bestuur) genoemd. Daarna krijgen wij het verbond met Abraham, op dezelfde datum, eeuwen later. Later zien wij dat Israël op dezelfde datum uit Egypte vertrekt, de zeventiende van de zevende maand. Later op de zeventiende van diezelfde maand die inmiddels de eerste maand geworden was - want het nummer was gewijzigd - verschenen Esther en Haman voor koning Ahasveros en op diezelfde dag werd Haman, de Jodenhater, gehangen. De tegenstander werd vernietigd en voor Israël werd een wet uitgevaardigd, waardoor zij gered werd. Dit is een parallel, want in al die omstandigheden redde God Zijn volk op een of andere wijze. De laatste keer dat de zeventiende van de eerste maand in de Bijbel voorkomt, voor zover wij weten, is de dag waarop de Here Jezus opstond uit het graf. Dit is dus de vijfde keer en wij vermoeden dat deze datum in de toekomst nog wel eens een rol zou kunnen spelen.

Bij de uittocht uit Egypte wordt gezegd dat vanaf nu deze zevende maand de eerste maand is. Let wel, er staat niet dat hij de eerste maand van het jaar zal zijn! Er staat: "Hij zal u de eerste van de maanden des

jaars zijn." Vanaf dit moment is slechts de nummering van de maanden gewijzigd, maar niet de nummering van het jaar!

Wanneer viert het Jodendom nieuwjaarsdag? Zij vieren dat in september/oktober, afhankelijk van hun kalender, maar zij zijn er niet zo onzeker over. Nieuwjaarsdag hoefde niet gewijzigd te worden. Zoals we eerder zagen staat er niet: "Deze maand zal voortaan het begin van het jaar zijn." Er staat dat het de eerste maand zal zijn. Tot vandaag de dag viert Israël haar nieuwjaarsdag op de eerste dag van de zevende maand. Waarom? Eenvoudig omdat de zevende maand hier in Exodus 12 de eerste maand werd. De achtste werd de tweede, de negende werd de derde, tiende werd de vierde, de elfde werd de vijfde, de twaalfde werd de zesde en de eerste werd dus zevende. Wat vroeger de eerste maand was, heet nu de zevende en wat vroeger de zevende maand was heet nu de eerste. Oorspronkelijk vierde men natuurlijk nieuwjaarsdag op de eerste van de eerste maand, maar wat de nummering betreft is de zaak een half jaar verschoven, waardoor men nu de nieuwjaarsdag op de eerste van de zevende maand viert. Dus de maanden en de nummering van de maanden zijn wel veranderd maar de nummering van het jaar niet. Als het op de Joodse kalender de eerste van de eerste maand is, scheurt men niet het kalenderblaadje af of vervangt men de kalender, integendeel. In maart/april begint hun eerste maand nisan dan wel abib, maar in september/oktober dat is in de herfst, begint hun nieuwe jaar.

2. Het Goddelijk en het burgerlijk jaar

Men hanteert in de praktijk twee verschillende methoden van jaarrekening. Dat zijn twee verschillende soorten van tellingen, die een half jaar ten opzichte van elkaar verschoven zijn. Voor ons is dat inmiddels niets bijzonders, want wij hebben eerst geleerd dat men ook twee verschillende wijzen heeft van het rekenen van de dag. Die twee verschillende wijzen van het rekenen van de dag zijn ook een halve dag ten opzichte van elkaar verschoven. Normaal begint de dag bij zonsopgang. Behalve de sabbat, want die begint bij zonsondergang. Dat betekent dat de sabbat half over de zesde en half over de zevende dag heen ligt. Zo is het met de jaren ook, want het Joodse burgerlijke kalenderjaar, het zonnejaar, begint op de eerste van de zevende maand. Voor alle andere toepassingen, namelijk voor het berekenen wanneer de feesten gevierd moeten worden en voor de berekeningen van de regeringen van de koningen, wordt niet gerekend vanaf de eerste van de zevende, maar vanaf de eerste van de eerste. Daar zit een half jaar verschil tussen. Eén van de problemen waarmee de chronologen (tijdrekenkundigen) te maken krijgen,

is altijd de vraag: wordt een jaar gerekend vanaf de eerste van de zevende of vanaf de eerste van de eerste maand? Dat kan dus een half jaar en in de praktijk een heel jaar, wat de nummering betreft, schelen.

De nummering van de maanden, zoals die nog in de dagen van Noach was, was de normale nummering zoals de wereld die kende. Zoals Israël tot vandaag aan de dag ook praktiseert, wat betreft de normale kalenderjaren. Het nieuwe jaar begint in de herfst. Dat is dus de wereldlijke manier van tellen. De oorspronkelijke manier van tellen voor de dag is ook 's morgens van zonsopgang. Onder vele volken is dit ook altijd zo geweest en onder velen is het nog zo. Maar voor Israël wordt voor beide rekeningen een uitzondering gemaakt, want het is de Heer Die ingrijpt en zegt: "Nee, deze dag moet precies een halve dag verspringen en dit jaar moet ook een half jaar verspringen."

De Bijbel kent bijzondere dagen, maar ook bijzondere jaren. Bijvoorbeeld het jubeljaar. Dat is het jaar dat Israël nooit gevierd heeft, waarin alle slaven vrij moesten krijgen en waarin alle onroerend goed weer terug moest naar de oorspronkelijke eigenaar. Israël viert ook tot in deze tijd het jubeljaar niet, al gedenkt men het misschien hooguit. Het houden van het jubeljaar kost te veel en daarom moest de Schrift aangepast worden. Dat gebeurt nu nog overal waar men met de Bijbel omspringt. In Leviticus 25 wordt over het jubeljaar en over de sabbatsjaren gesproken.

Leviticus 25 : 8-10

- 8 Gij zult u ook tellen zeven jaarweken, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen der zeven jaarweken u negen en veertig jaren zullen zijn.
- 9 Daarna zult gij in de zevende maand, op den tienden der maand, de bazuin des geklanks doen doorgaan; op den verzoendag zult gij de bazuin doen doorgaan in uw ganse land.
- 10 En gij zult dat vijftigste jaar heiligen, en vrijheid uitroepen in het land, voor al zijn inwoners; het zal u een jubeljaar zijn; en gij zult wederkeren een ieder tot zijn bezittingen, en zult wederkeren een ieder tot zijn geslacht.

In vers 8 wordt op een moeilijke manier gezegd dat men 49 jaren moest berekenen (7 maal 7). De zaak is dat het jubeljaar deel uitmaakt van de godsdienstige instellingen onder Israël; van de "gezette hoogtijden des Heren". Het jubeljaar zou dus gerekend moeten worden volgens het zogenaamde heilige jaar, namelijk vanaf 1 nisan, want alle feesten worden gere-

kend vanaf 1 nisan. Dat zegt niet alleen de Bijbel, maar dat zegt de mishna ook. Dus ook de Joodse instellingen zeggen dat. Wij hebben hier het jubeljaar en nu blijkt het jubeljaar niet te beginnen op 1 nisan, hoewel u dat zou verwachten, maar het verspringt weer. Het springt als het ware terug, want dat begint weer gelijk met het kalenderjaar, namelijk in de zevende maand. Het begint vanaf de Grote Verzoendag in de zevende maand.

Wij hebben in de praktijk niet met perioden van 50 jaren te maken. Het jubeljaar is immers het vijftigste jaar onder Israël. In de praktijk hebben wij te maken met perioden van 49 jaren, want het jubeljaar begint halverwege het negenenveertigste jaar. Het verspringt. Halverwege het negenenveertigste jaar begint het jubeljaar en dat loopt tot halverwege het vijftigste jaar. Het vijftigste jaar is feitelijk weer de eerste van de nieuwe cyclus, zodat de historie van Israël feitelijk zou ingedeeld moeten worden in cycli van 49 jaren. Dat gebeurt ook, want wij hebben in minstens twee gevallen te maken met perioden van tienmaal 49 jaar, namelijk 490 jaar. Men komt aan die 490 jaar door tienmaal zo'n berekening tot aan het jubeljaar, zodat in werkelijkheid op de kalender het jubeljaar niet eens bestond en niet eens deel uitmaakte van de normale tijdrekening. Voor sommigen van u zal dit niet verbazingwekkend zijn, want het is immers het vijftigste jaar! De vijftigste of een 5 hoort altijd op een ander niveau thuis. De 5 of 50 hoort nooit in de reeks, maar staat altijd naast de reeks.

Hier op aarde is 49 de uitkomst van 7 maal 7. Na 49 begint u opnieuw te tellen, net zoals u een week rekent tot 7 en dan opnieuw begint te tellen. Na 49 telt men niet door naar 50, maar men begint opnieuw bij 1. Dat betekent dat het jubeljaar op de kalender niet bestond en ook niet zou kunnen bestaan volgens deze manier van rekenen. Het is nog sterker, want men heeft het dan ook inderdaad nooit gevierd, want de 5 en 50 en 500 zijn dingen die met geestelijke en hemelse dingen te maken hebben. Ze worden hier op aarde niet gerekend. De vraag is nu: waarom verspringt het jubeljaar? Wat is de zin daarvan? U moet goed zien dat er voor Israël een aparte uitzonderlijke regel gehanteerd wordt. Niet onder de normale omstandigheden, maar wel in verband met de godsdienstige zaken. In dat verband is er een uitzondering. Dan verspringt het een half jaar. De reden daarvoor is dat de zevende dag voor Israël halverwege de zesde dag begint, terwijl de zesde dag voor de wereld nog gewoon voortduurt. Zo zal de zevende bedeling voor Israël beginnen, terwijl de zesde bedeling voor de wereld nog gewoon voortduurt.

Aan de hand van deze verschijnselen leren wij die profetische waarheden verstaan. U moet weten wanneer een Joodse dag begint en hoe het

Joodse jaar in elkaar steekt. Uit hoe die eenvoudige tijdrekening in elkaar steekt, valt af te leiden hoe de grotere dingen in elkaar steken. Als straks in de zesde bedeling de verdrukking over de wereld komt en voortduurt, begint voor Israël de zevende dag (de zevende bedeling). Kortom, dan begint voor Israël het Messiaanse rijk. Terwijl Israël al in het Messiaanse rijk leeft, is de wereld nog in de verdrukking.

Matthéüs 24 : 22

22 En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

De dagen van de verdrukking zijn voor Israël korter. Dat wil zeggen dat er minder dagen van verdrukking voor Israël zijn dan voor de rest van de wereld. Waarom worden er in de Bijbel 1260 dagen van verdrukking voor Israël genoemd en staat er in Matthéüs 24 dat ze verkort worden? Kan de Heer niet precies rekenen? Was het dan ongeveer 1260 dagen, dus iets minder? Welnee, die 1260 dagen zijn al de verkorte dagen. We komen er verder in deze studie nog wel op terug. Het gaat erom dat wij het principe leren verstaan dat de tijdrekening voor Israël hier en daar verschuift, omdat de dingen die voor de wereld bestemd zijn in de toekomst eerder aan Israël gegeven zullen worden. Daardoor is Israël inderdaad een volk van eerstelingen, van eerstgeborenen, en daarom van erfgenamen. Daarom wordt de tijdrekening verschoven en daardoor gebeuren alle dingen bij Israël eerder dan bij de rest van de wereld.

Dit waren enige kleine dingen met betrekking tot de dag en het jaar, en vandaaruit komen wij bij de wat grotere dingen. Nu is het niet de bedoeling om alle jaartallen hier op te sommen, want er zijn maar zeer weinig jaartallen die zo even opgenoemd kunnen worden. Wat betreft de Bijbelse jaartelling is het nog veel moeilijker. Wanneer men het over een bepaald jaartal, bijvoorbeeld 1600 heeft, wordt altijd gevraagd: "Sinds wanneer?" Dan zegt men: "Sinds 1600 Anno Domini (het jaar onzes Heren)." Vergeet dat maar, want zelfs dat klopt niet. Het was wel 1600, maar niet Anno Domini, want dan missen wij weer een paar jaar. Ook in de jaartallen is in het verleden al gerommeld. Wij zullen dit nog wel tegenkomen, wanneer wij het zullen hebben over de geboorte- en overlijdensdatum van de Here Jezus. Die data zijn centrale gebeurtenissen in de Schrift en bovendien worden die data, naar men beweert, als norm voor onze tegenwoordige jaartelling gebruikt. Men rekent vóór Christus en ná Christus. Dat doen wij ook, maar als wij zeggen "zoveel jaar vóór Christus en zoveel jaar ná Christus", bedoelen wij niet zoveel jaar vóór of

ná Zijn geboorte. Dan bedoelen wij zoveel jaar vóór of ná het begin van onze jaartelling.

Wij gaan nu terug naar de Bijbel om te proberen vertrouwd te geraken met de algemene gegevens van de Bijbelse tijdrekening en jaartelling. We noemen niet alle jaartallen, maar laten zien waar het makkelijk is en waar het moeilijk is en hoe bepaalde problemen worden of werden opgelost. Het gaat nu niet zozeer om de jaartallen, maar hoe de dingen met elkaar in verband staan. Het begint allemaal eenvoudig in Genesis. U moet niet de draad kwijtraken door zelf te gaan interpreteren, zoals bijna iedereen doet. Daar waarschuwen wij dus voor, want wij interpreteren niet, maar houden ons aan de Schrift.

3. Van Adam tot Noach

In Genesis 5 staat dat Adam een zoon kreeg. Vervolgens krijgen wij een gewone optelsom.

Genesis 5:3

3 En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon *een zoon* naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijn naam Seth.

Daarna staat er hoelang hij daarna nog leefde, maar daar verdiepen wij ons nu niet in, omdat het voor de berekening niet belangrijk is. Het zal duidelijk zijn dat Adam 130 jaar leefde, toen hij Seth gewon. Daarna is het van belang, hoelang Seth leefde voor hij Enos gewon en hoe lang Enos leefde voor hij Kenan gewon en hoelang Kenan leefde voor hij Mahalalel gewon. Dat is de normale wijze van rekenen. Hoe zouden wij er anders mee moeten omspringen? De zaak is dus dat Adam 130 jaar leefde en Seth 105 jaar leefde. Uiteindelijk komt u bij Lamech, die Noach gewon en Noach leefde 600 jaar en in het 600-ste jaar van Noach kwam de zondvloed. (Genesis 9 : 28,29) Als u die hele tabel in Genesis 5 optelt, zal blijken dat u 1656 jaar rekent van Adam tot de zondvloed. Als Adam geboren werd in het jaar 0, dan betekent het dat de zondvloed in het jaar 1656 was. Daar is niets moeilijks aan. Waarom weet niet iedereen dat? Het klopt namelijk niet met de gegevens van bepaalde geologen en met de gegevens van egyptologen. De Bijbel past niet in hun wetenschap. Men vindt 1656 jaar te kort. Men wil graag kunnen aantonen dat de aarde enige miljarden jaren oud is. Daarom rekt men de geslachtsregisters op. Men heeft uitgevonden dat Adam 130 jaar leefde en een zoon - Seth -

gewon. Adam leefde daarna nog 800 jaar. Men beweert dan dat als er vervolgens "Seth leefde 105 jaar" staat dat die 105 jaren niet gerekend worden vanaf de geboorte van Seth, maar vanaf de dood van zijn vader. Dat scheelt 800 jaar en zo rekt men dat register op. Zo telt men er duizenden jaren bij om het kloppend te krijgen. Er is zelfs een Bijbelvertaling waarin dat officieel gebeurd is. Dat is namelijk gebeurd in de beroemde Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, die inmiddels al meer dan 2000 jaar oud is. Die vertaling bestond al in de dagen van de Here Jezus en in die vertaling zijn alle geslachtsregisters opgerekend, dat wil zeggen daar zijn de getallen verhoogd. Er zijn namen toegevoegd in de registers om deze langer te krijgen. Dat is om ze min of meer in overeenstemming te brengen met de Egyptische tijdrekening, want de Septuaginta werd gemaakt in Egypte. Men zegt dan: "Ach, die registers in onze Bijbel zouden best langer kunnen zijn, want in de Septuaginta zijn zij ook langer. Misschien hadden zij in de dagen van de Septuaginta nog betere handschriften van het Hebreeuws." Zo kan men nog lang doorgaan, maar dat betekent dus dat je eigenlijk helemaal niets weet en niets met zekerheid kunt zeggen. Dan heeft het geen zin meer om het te bestuderen. Of we houden ons aan het Hebreeuwse Oude Testament, dat in de Statenvertaling correct vertaald is, of we houden ons nergens aan. Niet dat halfslachtige van: het staat er wel, maar we moeten het anders interpreteren. Als morgen de geologie, danwel de geschiedenis of iets dergelijks weer wordt veranderd, gaat men weer de Bijbel aanpassen. Het is onzin om de Bijbel aan te passen aan onze tijd. Als onze tijd bepaalt wat waarheid is, dan moet u met de Bijbel helemaal niets doen. U kunt hem dan gewoon weggooien. Dat is eerlijk.

Van Adam tot de zondvloed is 1656 jaar. Dat was in het 600-ste jaar van Noach. De problemen die ontstaan willen wij kort even noemen.

Genesis 7:6,11

- 6 Noach nu was zeshonderd jaren oud, als de vloed der wateren op de aarde was.
- 11 In het zeshonderdste jaar des levens van Noach, in de tweede maand, op de zeventiende dag der maand, op dezen zelfden dag zijn alle fonteinen des groten afgronds opengebroken, en de sluizen des hemels geopend.

Die 600 jaar maken nog deel uit van die totale 1656 jaar. In Genesis 5 : 32 staat:

Genesis 5 : 32

32 En Noach was vijfhonderd jaren oud; en Noach gewon Sem, Cham en Jafeth.

Wij weten achteraf dat Sem degene met het eerstgeboorterecht is. Want via Sem komen wij terecht bij Abraham, die het eerstgeboorterecht kreeg. En via Israël die het eerstgeboorterecht kreeg, komen wij terecht bij Christus, Die de Eerstgeborene is. Het eerstgeboorterecht van Noach ging naar Sem. Sem wordt hier ook het eerst genoemd. Er staat dat deze zonen in het 500-ste jaar geboren werden. Het zal duidelijk zijn dat zij niet alle drie in een jaar geboren werden of het moet een drieling geweest zijn. Wij zullen u laten zien dat dat niet zo was. Dit zou betekenen dat de oudste zoon van Noach in de dagen van de zondvloed 100 jaar oud was. Hij zou in het 500-ste jaar geboren zijn en in het 600-ste jaar bij de zondvloed is hij dan 100 jaar oud.

Genesis 11 : 10

10 Deze zijn de geboorten van Sem: Sem was honderd jaren oud, en gewon Arfachsad, twee jaren na den vloed.

Er zijn mensen die zeggen dat de schrijver van Genesis niet kan rekenen. Sem werd geboren in het 500-ste jaar van Noach en in het jaar van de vloed was hij dus 100 jaar oud. Als Arfachsad twee jaar na de vloed geboren wordt, is Sem dus 102 jaar oud. Dat is mooi uitgerekend, maar dat wil niet zeggen dat de schrijver niet rekenen kon! U moet nu niet zeggen: "Dan klopt het niet." U moet zeggen: "Er is iets aan de hand. Wat doe ik verkeerd, waar maak ik mijn rekenfout?" Zo hoor je de Bijbel te bestuderen. Zo hoor je om te springen met de tijdrekening in de Bijbel. Niet dat wij nu alles van tijdrekening weten, maar je leert hoe de Bijbel in elkaar steekt. De Bijbel vertelt u de dingen niet open en bloot. Dikwijls zet de Bijbel je voor een probleem en zegt: "Als je een gelovige bent, dan kom je eruit, ben je geen gelovige, dan kom je er niet uit en hoeft je het ook niet te weten." Zijn wij gelovig dan zeggen wij: "Ik maak een fout." Zijn wij ongelovig dan zeggen wij: "De Bijbel maakt een fout." De Bijbel kan wel rekenen, maar wij moeten de juiste conclusie trekken.

In het 500-ste jaar van Noach werd dus de oudste zoon van Noach geboren. Sem was niet de eerste, want Sem werd twee jaar later geboren, namelijk in het 502-de jaar. Dat betekent dat hij in het 602-de jaar van Noach, dat wil zeggen twee jaar na de vloed, 100 jaar oud was en toen werd Arfachsad geboren. Het is echt niet zo moeilijk, maar u moet

alle Bijbelse gegevens erbij betrekken. Niet één vers of zo, maar de dingen combineren. Dan komt u tot de conclusie dat Sem niet de oudste was. Dat is niets bijzonders, want daarin worden wij bevestigd als we Genesis 11 verder lezen. Hetzelfde verhaal, namelijk dat iemand als eerste genoemd wordt, maar niet de oudste is, krijgen we nog een keer.

Wij weten toch dat het eerstgeboorterecht dikwijls naar de tweede gaat? Dat is hier ook zo, want voor zover wij weten is Sem niet de oudste zoon. Cham wordt de kleinste genoemd en zal daarom wel de jongste geweest zijn. Logischerwijze betekent dit dat Jafeth de oudste was. Jafeth was de eerste, Sem de tweede en Cham de derde. Waarom staan zij dan in Genesis 5 : 32 in een andere volgorde? Sem wordt daar het eerst genoemd, omdat hij het eerstgeboorterecht zou krijgen. Dan kunt u altijd nog vragen: "Waarom wordt dan vervolgens eerst Cham genoemd en dan Jafeth en niet andersom?" Dat weten wij niet. In ieder geval is het duidelijk dat Sem niet de oudste was. Dus in het 502-de jaar van Noach werd Sem geboren en zo rekent u verder tot na de vloed.

4. Van Noach tot Abraham

In Genesis 11 vinden wij het vervolg van Genesis 5.

Genesis 11 : 11-16

- 11 En Sem leefde, nadat hij Arfachsad gewonnen had, vijfhonderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
- 12 En Arfachsad leefde vijf en dertig jaren, en hij gewon Selah.
- 13 En Arfachsad leefde, nadat hij Selah gewonnen had, vierhonderd en drie jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
- 14 En Selah leefde dertig jaren, en hij gewon Heber.
- 15 En Selah leefde, nadat hij Heber gewonnen had, vierhonderd en drie jaren, en hij gewon zonen en dochteren.
- 16 En Heber leefde vier en dertig jaren, en gewon Peleg.

We moeten opletten dat wij de twee jaren na de vloed meetellen. Van de vloed tot de geboorte van Arfachsad is twee jaar. Telt u dat bij elkaar op, dan krijgt u eerst twee jaar en daarna 35, en dan 30, 34 enzovoorts. Zo gaat dat rijtje door en dan komen wij terecht bij vers 25. De tussenliggende getallen kunnen zo opgeteld worden.

Genesis 11 : 25, 26, 32

- 25 En Nahor leefde, nadat hij Terah gewonnen had, honderd en negentien jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
- 26 En Terah leefde zeventig jaren, en gewon Abram, Nahor en Haran.
- 32 En de dagen van Terah waren tweehonderd en vijf jaren, en Terah stierf te Haran.

In Genesis 12 staat dat Abram uit Haran ging en in Kanaän kwam.

Genesis 12 : 4

- 4 En Abram toog heen, gelijk de HEERE tot hem gesproken had; en Lot toog met hem; en Abram was vijf en zeventig jaren oud, toen hij uit Haran ging.

Dan is er weer iemand die zegt: "Nu kan hij niet rekenen, want Terah was 70 jaar en gewon Abram en Abram kwam in Kanaän toen hij 75 jaar was." Er staat dat Terah 70 jaar leefde. Wel, als Abram later 75 jaar is, dan telt u dat dus bij elkaar op en dan zou Terah 145 jaar geweest moeten zijn, toen hij stierf. Dat was hij niet, want hij was 205 jaar. Wij hebben hier gewoon weer hetzelfde als met Sem.

Door het voorbeeld van de zonen van Noach zijn we al voorbereid op wat nu komen gaat bij Abram, Nahor en Haran. Abram wordt het eerst genoemd, maar hij is kennelijk niet de oudste. Als zijn vader Terah 205 jaar is als hij sterft en als Abram bij die gelegenheid 75 jaar is, dan betekent het dat Abram geboren werd toen Terah 130 jaar oud was. Het verschil van $205 - 75 = 130$. Terah was dus geen 70 jaar bij de geboorte van Abram, maar 130 jaar. Dat is niet in strijd met wat hier staat. Het moet alleen duidelijk zijn dat Abram in vers 26 als eerste genoemd wordt, omdat hij het eerstgeboorterecht erfde. De Bijbel is niet in de eerste plaats tijdrekenkundig. De Bijbel is in de eerste plaats theologisch. Het is niet van belang wie als eerste geboren wordt, maar wie het eerstgeboorterecht krijgt. De kinderen worden dus niet in volgorde van geboorte vermeld, maar in volgorde van geboorterecht, althans de eerste, en daar gaat het om.

Bij David ligt het nog moeilijker. Hij is de achtste van zijn acht broers en hij erft het eerstgeboorterecht. In het geslachtsregister worden zijn zeven oudere broers gepasseerd, want het gaat om de achtste. Dat is ook typologisch. Wij moeten dit zien als een oefening. Het verschil tussen Terah

en de geboorte van Abram is dus geen 70, maar 130 jaar. Dat scheelt 60 jaar en dit is weer een van de problemen uit de tijdrekenkunde. Nu wij dit hebben opgelost, tellen wij alles bij elkaar op. Wij moeten nog verder rekenen, want normaal gesproken rekenen wij niet tot de geboorte van Abram, maar tot het moment dat God het verbond met Abraham sluit. Op dat moment is Abraham 75 jaar. Zo komt er uit deze hele rekensom vanaf de vloed tot aan het verbond met Abraham 427 jaar. Het is wel zo dat de Bijbelse profetieën nauwkeuriger zijn wat de chronologie betreft dan de Bijbelse geschiedenis.

5. Van Abraham tot de uittocht uit Egypte

Het volgende probleem is echt een probleem. Het vereist steeds meer rekenwerk. Dat is de volgende periode van het verbond met Abraham tot aan de Exodus, ofwel de uittocht uit Egypte. Er worden in dit geval twee verschillende dingen gedaan. Aan de ene kant rekent men de lange periode als geheel, dat wil zeggen dat men zo groot mogelijke getallen opzoekt in de Bijbel. Aan de andere kant rekent men zoveel mogelijk volgens de kleine periode, namelijk die werd zo oud en gewon die en die werd zo oud en gewon die, enzovoorts. Die beide manieren van rekenen moeten met elkaar in overeenstemming zijn. Als het een klopt, moet het ander ook kloppen. Het een corrigeert het ander. De lange weg staat in:

Genesis 21 : 5, 8

- 5 En Abraham was honderd jaren oud, als hem Izak zijn zoon geboren werd.
- 8 En het kind werd groot, en werd gespeend; toen maakte Abraham een groten maaltijd op den dag, als Izak gespeend werd.

We rekenen niet vanaf de geboorte van Abraham, maar vanaf het verbond met Abraham. Zo komen wij niet uit op 100 jaar, maar op 25 jaar vanaf het verbond. Abraham was 75 jaar bij het verbond. Dat betekent dat 25 jaar later Izak geboren werd. Daarna volgt het verhaal van de uitdrijving van Ismaël. Hier wordt dus melding gemaakt van de spening van Izak en de uitdrijving van Ismaël. Wij geloven dat dit vijf jaar duurde.

Genesis 25 : 26

- 26 En daarna kwam zijn broeder uit, wiens hand Ezau's verzenen hield; daarom noemde men zijn naam Jakob. En Izak was zestig jaren oud, als hij hen gewon.

Izak was 60 jaar oud bij de geboorte van Jakob. In het voorgaande hebben wij vanaf de spening van Izak gerekend. Wij moeten dus voor een juiste tijdrekening geen 60 jaar, maar 55 jaar rekenen.

Genesis 47:9

9 En Jakob zeide tot Faraó: De dagen der jaren mijner vreemdelingschappen zijn honderd en dertig jaren; weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en hebben niet bereikt de dagen van de jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen.

Hier staat dat Jakob met zijn hele familie in Egypte kwam. Van Jakob tot aan Egypte is 130 jaar. Meer weten wij niet. Tellen wij deze jaartallen op:

Verbond tot spening Izak	30 jaar
Van spening Izak tot geboorte Jakob	55 jaar
Van geboorte Jakob tot Egypte	130 jaar
	----- +
Totaal verbond tot Egypte	215 jaar

Hier houdt de telling via de geslachtsrekening op. We vinden nu voortaan bij de geslachtsrekening in de Bijbel geen jaren meer vermeld. Wij weten niet hoe oud Jakob was bij de geboorte van een van zijn zonen en ook niet hoe oud die zonen waren bij de geboorte van hún zonen. Dat komt verder niet meer voor in de Bijbel. Dus nu moeten wij op een andere wijze verder rekenen. De vraag is: hoelang is de periode vanaf dat Jakob met zijn hele familie naar Egypte ging tot aan de uittocht uit Egypte? De gemakkelijkste tekst die erover spreekt, is Galaten 3 : 17. Die tekst kan niet misverstaan worden.

Galaten 3:17

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die na vierhonderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de belofte te niet te doen.

Kortom, er was eerst een verbond met Abraham. Daar hebben wij het over. We zijn aan het rekenen vanaf het verbond met Abraham tot de uittocht uit Egypte en de komst van de wet. Er zat twee maanden tussen de uittocht uit Egypte en de komst van de wet, maar in jaren gerekend is dat hetzelfde jaar. Dat maakt dus niets uit.

Vanaf het verbond met Abraham tot aan het verbond met Mozes (de wet) blijkt 430 jaar te zijn. Het totaal moet dus 430 jaar zijn. Vanaf Abraham totdat men naar Egypte ging, was 215 jaar. Dat betekent dat de periode vanaf de komst naar Egypte tot aan de uittocht eveneens 215 jaar is. Dus hoelang is Israël in Egypte geweest? 215 jaar. Dat is geen probleem. De moeilijke teksten uit Exodus 12 blijven nu over.

Exodus 12:40

40 De *tijd* nu der woning, die de kinderen Israëls in Egypte gewoond hebben, is vierhonderd jaren en dertig jaren.

U kunt natuurlijk zeggen: "Dat kan niet, want het was maar de helft, namelijk 215 jaar. Men kan dus weer niet rekenen!" U kunt ook zeggen: "Waarom worden de jaren in Egypte dubbel geteld?" Dat is namelijk gebeurd. Men was 215 jaar in Egypte, maar er wordt 430 jaar gerekend. Kom nu niet aan met de opmerking "Ja, maar in andere grondteksten staat iets anders en ook in de Samaritaanse Pentateuch." Dat weten wij allemaal wel, maar daar hebben wij niets mee te maken, omdat die dingen niet kloppen en niet betrouwbaar zijn. Dat is algemeen bekend. Alleen wil men ze soms gebruiken voor eigen doeleinden. Sommigen hebben gedacht dat het een fout in dit vers is. Zij wilden het kloppend maken en hebben ervan gemaakt: de tijd, die de kinderen Israëls in Egypte en Kanaän gewoond hebben, is 430 jaar. Dat staat in sommige manuscripten. Wij geloven dat hier de jaren in Egypte dubbel geteld worden. Bovendien hebben wij daar een aardig bewijs voor. Er staat nog iets over 430 jaar in Exodus.

Exodus 12:41

41 En het geschiedde ten einde van de vierhonderd en dertig jaren, zo is het even op denzelfden dag geschied, dat al de heiren des HEEREN uit Egypteland gegaan zijn.

In het Hebreeuws staat in Exodus 21 : 40 en 41 niet 430 jaren, ofwel 400 en 30 jaren, maar er staat 30 jaar en 400 jaar. Dat is van belang! Voor ons is het normaal 430, maar er staat 30 en 400. Er zijn twee redeneringen. De ene is dat de jaren in Egypte dubbel worden geteld. De andere is dat deze 430 jaren (in vers 41) dezelfde zijn als in Galaten 3, waar 430 jaren gerekend worden. Paulus rekent, als kenner van de Schrift, niet vanaf dat men in Egypte ging, maar vanaf het verbond met Abraham. Dat blijken inderdaad niet 430, maar 30 en 400 jaren te zijn. Eerst de 30 jaar vanaf het verbond met Abraham tot aan de spening van Izak en de uitdrijving

van Ismaël. Daarna, omdat het hele verhaal uit 430 jaar bestaat, krijgen wij nog een periode van 400 jaren. Die zijn gerekend vanaf de spening van Izak; vanaf het zelfstandig worden van het zaad van Abraham.

Genesis 15 : 13

13 Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren.

"Weet voorzeker, dat uw zaad...". Dat begint dus bij Izak. Paulus zou waarschijnlijk ook nog zeggen: "Denk erom, Zaad staat in enkelvoud, dus het is Ismaël niet." "...dat uw zaad vreemd zal zijn in een land dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren." Als we daar Hebrreeën 11 naast leggen, dan blijkt dat niet alleen het zaad van Abraham, maar ook Abraham zelf al vreemdeling en bijwoner was in het land dat de Heer hem beloofd had. Hij heeft gewoond in tenten en getuigd dat hij een vaderland zocht. Kortom, men was niet alleen vreemdeling in Egypte, maar ook in Kanaän. Abraham was vreemdeling, Izak was vreemdeling, Jakob was vreemdeling, het wordt van hen alle drie gezegd in:

Hebrreeën 11 : 14

14 Want die zulke dingen zeggen, betonen klaarlyk, dat zij een vaderland zoeken.

Abraham, Izak en Jakob hebben als vreemdelingen verkeerdt in het land dat het hunne niet was. Er staat niet "in het land", maar er staat "in land dat het hunne niet is". (Exodus 15 : 13) Dat is dus zowel Kanaän als Egypte. Er staat: "Zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken 400 jaren." Dat was niet alleen in Egypte. Leest u de geschiedenis van Izak maar. Zijn leven is een geschiedenis van verdrukking, want Izak werd constant vervolgd. Groef hij een put, dan kwam er weer een ander die zei: "Dat is mijn put." Izak ging dan weer verder en groef weer een nieuwe put. Zo is ongeveer het verhaal in Genesis 26. Hij was een vreemdeling en hij werd verdrukt. Eerst in Kanaän en later werd het zaad van Abraham 400 jaren in Egypte verdrukt. Dat klopt precies, want het is 30 jaar en 400 jaar.

Genesis 15 : 16

16 En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeren; want de ongerechtigheid der Amorieten is tot nog toe niet volkomen.

Het vierde geslacht zal wederkeren. De geslachten werden niet zo oud in die dagen, maar het klopt precies. Jakob ging naar Egypte; dat is het eerste geslacht. Het tweede geslacht is Levi, het derde geslacht is Jochebed en het vierde geslacht is Mozes. De lijn is dus Jakob, Levi, Jochebed - van haar staat dat ze een dochter van Levi is - en dan volgt Mozes. Mozes is de vierde generatie en Mozes trok uit. Er staat dus nergens in de Bijbel dat Israël 400 jaar in Egypte geweest is. Dat wordt wel algemeen geleerd. 430 jaar is nog veel langer en dat is bovendien in strijd met Galaten 3. Men was dus 400 jaar vreemdeling sinds de spening van Izak. Reken gewoon 400 jaar terug vanaf de 430 en kom dan uit op het tijdstip dat Izak werd gespeend. Hij was toen 5 jaar oud. Zo hebben wij een keurige verdeling waaruit blijkt dat volgens Exodus 12 : 40 de jaren in Egypte bij gelegenheid dubbel geteld worden.

In Exodus 12 : 41 hanteert men niet de dubbele, maar de enkele telling. Dat is ook de reden waarom in vers 40 en in 41 die 430 jaar genoemd worden. Het is niet een herhaling, zoals sommigen denken. Zo is de Bijbel niet, integendeel. Dat eerst het dubbele cijfer en vervolgens het enkele cijfer genoemd wordt, vinden wij later ook in de Bijbelse tijdrekening terug. Wij zullen nog zien dat meer dingen in Egypte dubbel geteld worden. Niet alleen deze jaren, maar ook andere dingen. Dat is de sleutel, waardoor wij bepaalde profetieën leren verstaan, omdat blijkt dat in de profetieën ook dingen dubbel geteld worden. Als het over Egypte gaat, zijn het dubbele cijfers, want dat blijkt uit Exodus 12. Dus u moet de getallen eerst door twee delen, voordat u de juiste getallen hebt.

De Bijbel geeft niet primair jaartallen. De Bijbel geeft primair de gebeurtenissen. De volgorde van de gebeurtenissen is dikwijls ook belangrijk. Chronologie is een bijkomstigheid, maar niettemin maakt het deel uit van het Woord van God. Soms kost het wat moeite om de dingen terug te vinden, maar de bestudering van deze chronologie is een goede methode om de Bijbel te leren verstaan, om te leren de Schrift serieus te nemen en om de dingen met elkaar te vergelijken. Als u één getal weet, weet u het andere nog niet. Daar moet u erg goed mee oppassen. Wij komen dus op een periode van 430 jaar van het verbond met Abraham tot aan Egypte. Dat zijn puur de Bijbelse gegevens.

6. Van uittocht Egypte tot tijden der heidenen

De Bijbelse tijdrekening wordt na deze 430 jaar nog ingewikkelder. In het boek Richteren worden zoveel jaren genoemd dat men niet weet hoelang het in totaal duurde. Dat is het grote bekende gat in de Bijbelse tijdrekening. Men weet namelijk niet hoe de aansluiting is vanaf de intocht in Kanaän tot aan het begin van het koningshuis (tot aan Saul; tot aan het begin van het koninkrijk). Er zitten minstens twee gaten in de tijdrekening, die wij tot voor kort ook niet wisten op te lossen. Kort geleden merkte iemand op hoe het zit met die 300 jaar van Hesbon uit de geschiedenis van Jephtha. Precies die tekst gaf de oplossing van het grote vraagstuk. Daarmee hebben wij het grootste probleem gehad. Daarna hebben wij alleen nog het probleem over de datering van de geboorte en het overlijden van de Here Jezus. Dat zijn de sleuteldata voor de rest van de geschiedenis en dus ook van de profetie.

Die kwestie in het boek Richteren is echt het grootste probleem van de oudtestamentische chronologie. In de eerste plaats krijgen we te maken met de gegevens uit de geschiedenis van Richteren zelf. Dat is het moeilijkste, omdat daar wat rekenwerk vereist wordt. Verder hebben wij te maken met een uitspraak uit Handelingen 13 : 20, waar in de redevoering van de apostel Paulus de geschiedenis van Israël weergegeven wordt. U weet dat de apostel Paulus zich verdiept had in de chronologie. Paulus vertelde namelijk in Galaten 3 dat vanaf het verbond met Abraham tot aan het verbond met Mozes 430 jaar was. En wij hebben gezien dat het toch wat moeilijk is om dat uit te rekenen, maar in Handelingen staat:

Handelingen 13 : 20

20 En daarna omtrent vierhonderd en vijftig jaren, gaf Hij *hun* rechters, tot op Samuël, den profeet.

Er staat: "Tot op Samuël de profeet." De grootste fout die gemaakt wordt, is dat men rekent tot en met Samuël. Dat is onjuist. Het eigenaardige is dat de Statenvertaling hier goed is. Als u het woord wat hier vertaald is met "tot op" nazoekt in de bekende Griekse woordenboeken, zult u zien dat ze dat beschouwen als "tot en met". In alle theologische handboeken staat dat dit betekent "tot en met", dus inclusief Samuël. De Statenvertalers hebben het zo niet uitgelegd, maar u weet dat mensen vandaag aan de dag denken dat al wat later komt, beter is dan dat wat eerder was. Dus volgens die mensen hadden de Statenvertalers ongelijk. Maar wij moeten zeggen dat zij gelijk hadden en de Griekse woordenboeken zijn wat dat betreft fout. We houden het dus op "tot op" Samuël.

Er staat in Handelingen 13 : 20: "450 jaar van Richteren tot op Samuël". Er is in dit verband een andere Schriftplaats. Dat is de meest gebruikte, want van Handelingen 13 zegt men wel eens dat die 450 jaar niet slaat op de Richteren-tijd, maar op de tijd, die eraan vooraf ging. Men zet gewoon een paar komma's ergens anders en dan is men van het ingewikkelde probleem van deze 450 jaar af. Wel, dat zou kunnen. Het blijkt echter dat het precies zo geïnterpreteerd kan worden, zoals het hier vertaald is. Wij hoeven dat niet weg te redeneren. Dat zult u nog zien.

Een ander moeilijk vers staat in 1 Koningen. Iedereen die zich ooit met de Bijbelse chronologie heeft beziggehouden, weet wat er staat.

1 Koningen 6 : 1

1 Het geschiedde nu in het vierhonderd en tachtigste jaar, na den uitgang der kinderen Israëls uit Egypte, in het vierde jaar van het koninkrijk van Salomo over Israël, in de maand Ziv (deze is de tweede maand), dat hij het huis des HEEREN bouwde.

Kortom, 480 jaar na de uittocht uit Egypte begon men aan de bouw van de tempel van Salomo. Nu zitten wij hier met een probleem, want het was 450 jaar Richteren tot op Samuël. Zelfs 450 jaar Richteren tot en met Samuël brengt ons al problemen. Als het tot Samuël is, dan houden wij nog 30 jaar over tot de 480. Die 30 jaar staan dan voor de regering van Saul en die van David, en voor vier jaar van de regering van Salomo. Saul regeerde 40, en David regeerde 40 jaar en Salomo regeerde vier jaar tot de tempelbouw. Dat is samen 84 jaar, maar wij hebben maar 30 jaar tot onze beschikking. Eén van beide teksten klopt dus niet. Volgens sommigen kloppen ze allebei niet. Dat is dan het probleem.

Een van de nog grotere moeilijkheden is dat de erkende tijdrekening van de Bijbel, zoals die in de kanttekeningen van de oude Statenvertaling voorkomt, afkomstig is van aartsbisschop Uscher. Hij was geen Rooms-Katholiek, maar een Anglicaan. Hij maakte de fout door inderdaad deze 480 jaar te verabsoluteren. Dat betekent dat hij zijn jaartallen gewoon terugrekende vanaf de vier jaar van de regering van Salomo. Hij zegt dan dat 480 jaar daarvoor de uittocht uit Egypte was. Daarbij ging hij voorbij aan Handelingen 13 : 20 en hij ging ook voorbij aan de jaartallen (de tijd-eenheden) die gegeven worden in het boek Richteren zelf. Hij sloeg al die andere teksten over en hield alleen deze vast. Dat is natuurlijk niet juist. Het is goed als u zegt: "Het staat in de Bijbel." Dat is ook zo, maar er staat meer in de Bijbel dan alleen dit ene vers. Dat is de reden waarom alle tra-

ditionele chronologieën met betrekking tot de Bijbel onjuist zijn. Het was geen 480 jaar op de kalender, het was in werkelijkheid veel langer.

Het probleem hier is: waarom worden bepaalde jaren overgeslagen? Wel, we worden hier niet mee verrast, want wij hebben gezien dat de jaren in Egypte soms dubbel geteld worden en ook een keer enkel. Deze jaren zijn niet dubbel geteld, maar er zijn jaren weggelaten. Welke jaren dat zijn, kunnen wij eenvoudig zien. En als wij zien welke jaren dat zijn, dan weten wij ook waarom. Deze twee verzen (1 Koningen 6 : 1 en Handelingen 13 : 20) worden in dit verband altijd gebruikt, waarbij Handelingen 13 : 20 meestal wordt weggeredeneerd. Men zegt dat het op iets anders slaat. Van 1 Koningen 6 : 1 zegt men gewoonlijk: "Het staat er en daarom is het zo." Men redeneert al het andere weg. Of men zegt: "Het vers is onzin, Salomo wist het niet, hij noemde maar wat." Als men dan vraagt: "Waarom?", zegt men: "Omdat 480 zo'n mooi getal is. 480 is 10 keer 48 of 20 keer 24. Het is een veelvoud van 12." Dan wordt er een soort typologische betekenis aan gegeven. Mensen die zo met de Bijbel omgaan, hebben totaal geen idee van typologie. Het is natuurlijk zo dat het niet voor niets 480 jaar is. Het heeft ook wel een typologische betekenis, maar daar gaan wij ons nu niet mee bezighouden. Het gaat nu om de letterlijke betekenis en dan blijkt dat het een getal is dat selectief tot stand gekomen is. Bepaalde jaren werden ten onrechte overgeslagen.

Er is nog een vers dat eigenlijk helemaal nooit in de discussie betrokken wordt en dat is Richteren 11 : 26. Daar wordt niet de totale tijd of meer dan de totale tijd van de Richteren gemeten, maar slechts een deel ervan.

Richteren 11 : 26a

26a Terwijl Israël driehonderd jaren gewoond heeft in Hesbon, en in haar stedekens, ...

Dit gaat over 300 jaren, nadat Israël in Kanaän aankwam. Deze 300 jaar is ook een tijdrekening, die loopt tot aan het eerste jaar van de richter Jaïr, namelijk het jaar waarin de Ammonieten Hesbon terugveroverden. Hesbon was van de Ammonieten. Israël veroverde het onderweg naar Kanaän in het laatste jaar, voordat men over de Jordaan trok. Dus in het 40-ste jaar van hun omzwervingen door de woestijn veroverde men Hesbon. Nu wordt er gezegd dat zij er 300 jaar gezeten hebben alvorens de Ammonieten het terug veroverden op de Israëlieten in het eerste jaar van de richter Jaïr. Dus hier hebben wij een tijdrekening van vlak voor de intocht in Kanaän tot aan het eerste jaar van Jaïr en dat is 300 jaar.

Er worden drie lange perioden genoemd in de geschiedenis. Wanneer wij nu de Richteren doorlezen, moeten wij tot resultaten komen die in overeenstemming zijn met die drie lange perioden. Namelijk met de 300 jaar die genoemd wordt in Richteren 11 : 26, met de 480 jaar uit 1 Koningen 6 : 1 en met de 450 jaar uit Handelingen 13 : 20.

Wij gaan nu naar de kleinere cijfers; naar Numeri 10.

Numeri 10 : 11

11 En het geschiedde in het tweede jaar, in de tweede maand, op den twintigsten van de maand, dat de wolk verheven werd van boven den tabernakel der getuigenis.

In het tweede jaar reist men vandaar naar Kades-Barnéa en vanuit Kades-Barnéa worden vervolgens de twaalf verspieders gezonden naar het land Kanaän. Dat staat in Numeri 13. Zodat de eerste periode waarover wij spreken sinds de uittocht uit Egypte twee jaar is tot op het moment dat de twaalf verspieders het land verspieden. U weet de geschiedenis. Er waren er maar twee van de twaalf - Jozua en Kaleb - die zeiden: "De Heer zal ons het land geven." De andere tien oordeelden naar de situatie van hun dagen en ze geloofden dus niet dat de Heer hun het land zou geven. Dus twee jaar tot op dat moment en vanaf dat moment wordt er dan weer verder gerekend, want dan komen wij in Jozua 14, waar Kaleb aan het woord is. Er zijn heel wat chronologen die de verschrikkelijke fout maken te denken dat Jozua hier aan het woord is. Maar het was Kaleb en dan klopt de hele som niet meer.

Jozua 14 : 7

7 Ik was veertig jaren oud, toen Mozes, de knecht des HEEREN, mij uitgezonden heeft van Kades-Barnea, om het land te verspieden, en ik hem antwoord bracht, gelijk als het in mijn hart was.

Hij, Kaleb, was op dat moment dus 40 jaar oud. Dan gaan wij verder in:

Jozua 14 : 10

10 En nu, zie, de HEERE heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft; het zijn nu vijf en veertig jaren, sedert dat de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël in de woestijn wandelde; en nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud.

Dat laatste staat erbij voor de mensen die niet rekenen kunnen, want 40 en 45 is volgens de Bijbel 85. Israël is in totaal 40 jaar in de woestijn geweest, waarvan eerst twee jaar tot Kades-Barnéa en dan nog 38 jaren totdat men in Kanaän aankwam. Kaleb zegt dat dit niet 38, maar nu 45 jaar geleden is, zodat wij nu achtereenvolgens drie perioden hebben. Namelijk twee jaar van de uittocht tot aan Kades-Barnéa, 38 jaar voor de intocht in Kanaän, en dan kennelijk nog zeven jaar totdat het land veroverd was en verdeeld werd onder de Israëlieten. Bij deze gelegenheid wordt inderdaad aan Kaleb een stuk land gegeven. Dus vanaf de uittocht uit Egypte tot de intocht in Kanaän - de woestijnreis zullen wij maar zeggen - is het twee jaar en 38 jaar. Dat is samen 40 jaar. Tot en met de verdeling van het land komen er zeven jaar bij. Het zijn algemeen bekende gegevens die geen problemen geven.

Het was 45 jaar geleden sinds de Heer in Kades-Barnéa tot Kaleb gesproken had. Hij was toen 40 jaar, maar toen waren zij al twee jaar onderweg in de woestijn. 40 en 38 jaar en 7 jaar is 85 jaar. Op die 38 jaar wordt later gezinspeeld in Johannes 5. De man die in Bethsda lag, was al 38 jaar ziek. Dat is het beeld van een ongelovig Israël dwalend door de woestijn. Dat is typologie en dan ziet u hoe belangrijk het is om toch de chronologie een beetje te kennen. 45 jaar ná Kades-Barnéa is 47 jaar na de uittocht uit Egypte (2 + 45).

Nu komen wij aan bij het moeilijke punt, want wij missen namelijk de aansluiting naar wat er verder volgt. Het enige wat wij nu nog over de tijdrekening lezen en waar u iets mee zou moeten doen, is het feit dat Jozua stierf toen hij 110 jaar oud was. (Jozua 24 : 29) Wij kunnen dit goed onthouden, omdat Genesis eindigt met het twee keer vermelden dat Jozef 110 jaar oud werd. (Genesis 50 : 22, 26) Er is dus verwantschap tussen Jozua en Jozef (op de naam alleen al had u het kunnen weten). Dat is wel interessant, maar voor de tijdrekening kunnen wij er niets mee, want wij weten niet hoe oud Jozua was, toen hij uit Egypte ging of toen hij bij Kades-Barnéa was. Wij weten ook niet hoeveel jaar het duurde voor hij stierf. Het is een leuk gegeven, maar het is nergens bij aan te sluiten en er is niet mee te rekenen voor de doorlopende tijdrekening.

Jozua 24 : 31, 32a

- 31 Israël nu diende den HEERE al de dagen van Jozua, en al de dagen van de oudsten, die lang na Jozua leefden, en die al het werk des HEEREN wisten, hetwelk Hij aan Israël gedaan had.
- 32a Zij begroeven ook de beenderen van Jozef ...

Aardig is het dat er niet alleen via de leeftijd, maar ook op andere wijze gewezen wordt naar Jozef, die ook een type is van Christus, de Verlosser. Er staat dat er nog lang na Jozua oudsten waren. Over die oudsten van Israël wordt verschillend gedacht. Sommigen zeggen dat het de Richters zijn, want zo maken zij het kloppend. Ze laten de periode van de Richters meteen na Jozua beginnen, maar dat lijkt ons niet juist, omdat het niet klopt met Richteren 2.

Richteren 2 : 7a

- 7a En het volk diende den HEERE, al de dagen van Jozua, en al de dagen der oudsten, die lang geleefd hadden na Jozua ...

Richteren 3 vertelt dat Israël overgegeven wordt in de handen van de vijand, namelijk Cuschan. Daarna komt de eerste richter, Othniël. Nu, daar zit het probleem. Er is geen aansluiting. U vindt alleen een vermelding van oudsten, maar er staat niet bij, hoelang die oudsten er waren. Deze oudsten zijn niet de richteren. De oudsten waren er voordat de richteren kwamen, hoewel de richteren op zich ook oudsten waren, gezien hun functie. Deze oudsten zijn door Mozes aangesteld in Israël. Met hen ging hij ook de berg op. Ze waren aangesteld op aanraden van zijn schoonvader, de priester Jethro, het type van de hogepriester in de orde van Melchizédek, die ook oudsten aanstelt. Die oudsten waren er altijd al en Jozua was kennelijk zelf een van de oudsten. Jozua en Kaleb waren oudsten. Er waren 70 oudsten en die waren er dus ook nadat Jozua stierf; tot op de richteren. De vraag is alleen: hoelang waren die oudsten er? Tot voor kort wisten wij het ook niet. We hebben er jaren naar gezocht en zijn het uiteindelijk vergeten, want niemand weet het. Maar wij zullen u laten zien hoe het in elkaar steekt. Van de verdeling van het land tot aan Cuschan, de vijand, vullen wij 13 jaar in.

Richteren 3 : 8

- 8 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël; en Hij verkocht hen in de hand van Cuschan Rischatáïm, koning van Mesopotamië; en de kinderen Israëls dienden Cuschan Rischatáïm acht jaren.

De tijd van Cuschan, de vijand, is dus 8 jaar.

Richteren 3 : 11

- 11 Toen was het land veertig jaren stil, en Othniël, de zoon van Kenaz, stierf.

Dat wil zeggen dat de richter Othniël Israël 40 jaar richtte.

Richteren 3:14

14 En de kinderen Israëls dienden Eglon, koning der Moabieten, achttien jaren.

De tijd van Eglon, weer een vijand, was 18 jaar.

Richteren 3:30

30 Alzo werd Moab te dien dage onder Israëls hand ten ondergebracht; en het land was stil tachtig jaren.

De tijd van de richter Ehud was 80 jaar.

Richteren 4:3

3 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; want hij had negenhonderd ijzeren wagenen, en hij had de kinderen Israëls met geweld onderdrukt, twintig jaren.

Hier gaat het over een vijand, namelijk Jabin. Zijn tijd was 20 jaren.

Richteren 5:31

31 Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o HEERE! die Hem daarentegen liefhebben, *moeten zijn*, als wanneer de zon opgaat in haar kracht. En het land was stil, veertig jaren.

De tijd onder de richteres Debóra (het bijtje) was 40 jaar.

Richteren 6:1

1 Maar de kinderen Israëls deden, dat kwaad was in de ogen des HEEREN; zo gaf hen de HEERE in de hand der Midianieten, zeven jaren.

De tijd onder de vijand de Midianieten was 7 jaar. Vervolgens komen wij bij een bekende, namelijk bij Gideon, terecht.

Richteren 8:28

28 Alzo werden de Midianieten ten onder gebracht voor het

aangezicht der kinderen Israëls, en hieven hun hoofd niet meer op. En het land was stil veertig jaren, in de dagen van Gideon.

De tijd onder de richter Gideon was 40 jaar.

Dan komt er iets moeilijks. Nu hebben wij geen richter en ook geen vijand, maar nu hebben wij een zoon van Gideon, die zichzelf tot koning laat zalven, namelijk Abimélech. Dat was dus de eerste koning van Israël.

Richteren 9:22

22 Als nu Abimelech drie jaren over Israël geheerst had.

De tijd onder Abimélech was 3 jaar. Dat is een merkwaardige periode in de geschiedenis en dat zullen wij ook zien.

Richteren 10:2

2 En hij richtte Israël drie en twintig jaren; en hij stierf, en werd begraven te Samir.

Hier komt weer een richter. U ziet dat Abimelech als vijand beschouwd wordt. De tijd van Thola was 23 jaar.

Richteren 10:3

3 En na hem stond op Jaïr, de Gileadiet; en hij richtte Israël twee en twintig jaren.

De tijd onder Jaïr was 22 jaar.

Richteren 10:8

8 En zij onderdrukten en vertraden de kinderen Israëls in datzelfde jaar; achttien jaren, *onderdrukten* zij al de kinderen Israëls, die aan gene zijde van de Jordaan waren, in het land der Amorieten, dat in Gilead is.

Het gaat hier over de Filistijnen. U weet misschien dat de Filistijnen nooit alleen komen. Dat is vandaag nog zo, al heten zij nu Palestijnen. Ze gebruiken altijd andere volken om hun doel te bereiken. De tijd onder de Filistijnen was 18 jaar.

Richteren 12:7

- 7 Jeftha nu richtte Israël zes jaren; en Jeftha, de Gileadiet, stierf, en werd begraven in de steden van Gilead.

De tijd onder Jeftha was 6 jaar.

Richteren 12:9

- 9 En hij had dertig zonen; en hij zond dertig dochteren naar buiten, en bracht dertig dochteren van buiten in voor zijn zonen; en hij richtte Israël zeven jaren.

De tijd onder de richter Ebzan was 7 jaar.

Richteren 12:11

- 11 En na hem richtte Israël Elon, de Zebuloniet, en hij richtte Israël tien jaren.

De tijd onder Elon was 10 jaar.

Richteren 12:14

- 14 En hij had veertig zonen, en dertig zoons zonen, rijdende op zeventig ezelveulens; en hij richtte Israël acht jaren.

De tijd onder Abdon was 8 jaar.

Richteren 13:1

- 1 En de kinderen Israëls voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN; zo gaf de HEERE hen in de hand der Filistijnen veertig jaren.

De tijd onder de Filistijnen was 40 jaar. Dit is, inclusief de 20 jaar van Simson. Waarom tellen wij dat niet achter elkaar? Wel, omdat de Bijbel zelf zegt dat het niet moet. Dat staat namelijk in Richteren 15, waar de geschiedenis van Simson begint.

Richteren 15:20

- 20 En hij richtte Israël, in de dagen der Filistijnen, twintig jaren.

Zodat er uitdrukkelijk in Richteren 15 staat dat de 20 jaar van Simson niet apart gerekend worden, maar dat zij deel uitmaken van de 40 jaar van de Filistijnen. Nu wordt het weer moeilijk, want de volgende richter kennen wij.

1 Samuël 4:18

- 18 En het geschiedde, als hij van de ark Gods vermeldde, zo viel hij achterwaarts van den stoel af, aan de zijde der poort, en brak den nek, en stierf; want de man was oud en zwaar; en hij richtte Israël veertig jaren.

Het gaat hier om Eli, de priester. Hij richtte Israël 40 jaar.

Nu wordt het moeilijk. De 13 jaren tussen de verdeling van het land tot Cuschan wisten wij niet. Dat was een gat in de tijdrekening in het begin van de richterenperiode, maar precies eender hebben wij een gat aan het eind van die periode. Wij weten niet hoelang het duurde vanaf de dood van Eli tot het begin van het koninkrijk van Saul. Wij kennen namelijk niet de tijd van Samuël. Wij weten misschien wel wanneer Samuël stierf, maar wij kunnen daar niets mee. Samuël speelde al een rol in de dagen van Eli en deed dat ook nog een rol in de dagen van Saul, maar wij weten niet hoe dat aan elkaar past. Dus dat moet dan een vraagteken zijn. Wij zullen u aantonen dat de tijd voor Samuël 20 jaar is. Dat is de tijd van de dood van Eli tot aan het begin van het koninkrijk van Saul. Dat staat nergens, maar dat berekenen wij. Na Samuël volgt de regering van Saul van 40 jaar. Daarna volgt de regering van David van 40 jaar en daarna rekenen wij van de regering van Salomo nog 4 jaar. Dit, omdat in het vierde jaar van Salomo begonnen werd met de tempelbouw. In 1 Koningen 6:1 staat dat de totale periode 480 jaar is. Wanneer wij de voorgaande perioden optellen, blijkt dat wij op veel meer jaren uitkomen dan die 480 jaar. Als wij goed hebben opgeteld, zitten wij op 594 jaar totaal.

Nu volgt onze toelichting naar aanleiding van Richteren 11, over de 300 jaar van Hesbon. In vers 26 staat dat het 300 jaar was. Dat was de tijd waarin Hesbon in het bezit was van de Israëlieten. Hesbon werd door de Israëlieten veroverd. Dat staat in Deuteronomium 2. Dat hele hoofdstuk gaat daarover. Wij hebben dat al eerder aangehaald naar aanleiding van Jeftha. De verovering gebeurde voordat men het land inkwam en de Jordaan overtrok. Over het algemeen wordt dan ook aangenomen dat dit in het laatste jaar van de 38 jaar was. Dat gebied lag oostelijk van de Jordaan, in het gebied van de Ammonieten. Vandaaruit wordt er gerekend naar de dagen, waarin het terugveroverd werd. Dat was ken-

nelijk in het eerste jaar van de richter Jaïr. Dat is ook algemeen bekend. Dat betekent dat er tot aan het eerste jaar van de richter Jaïr een periode moet zijn van 300 jaar. Wij moeten dus optellen 1 (verovering van Hesbon), 7 (verdeling van het land), die 13 (nog te berekenen), 8 (Cuschan), 40 (Othniël), 18 (Eglon), 80 (Ehud), 20 (Jabin), 40 (Debora), 7 (Midian), 40 (Gideon), 3 (Abimelech), 23 (Thola) en dan komen wij tot op Jaïr. Tellen wij deze jaren op dan komt daar 300 uit. Daar concluderen wij dan uit - en dat was dus de vondst - dat de periode vanaf de verdeling van het land tot aan de eerste bezetting door Cuschan 13 jaar moet zijn geweest. Dat is een normale berekening. Uit deze 300 jaar hebben wij de 13 jaar berekend voor de aansluiting tussen de verdeling van het land en het begin van de tijd van de richteren. Dit is de enige manier, voor zover wij weten, om uit het probleem te komen. Wij zijn blij deze manier na jaren gevonden te hebben, maar misschien is er nog een manier.

Wij gaan nu door naar de uitspraak van Handelingen 13 : 20, waar staat: 450 jaar tot op Samuël. Vanaf de intocht in Kanaän tot op Samuël gaf Hij rechters omtrent 450 jaar. (N.B. Handelingen werd geschreven door Lukas en als Lukas "omtrent" zegt, dan betekent het in elk geval "exact" of "precies") Die 450 jaar worden gerekend vanaf dat men het land inkomt, namelijk vanaf de verdeling van het land. Dus 7 (verdeling), 13 (tot Cuschan), 8 (Cuschan), 40 (Othniël), 18 (Eglon), 80 (Ehud), 20 (Jabin), 40 (Debora), 7 (Midian), 40 (Gideon), 3 (Abimelech), 23 (Thola), 22 (Jaïr), 18 (Filistijnen), 6 (Jeftha), 7 (Ebzan), 10 (Elon), 8 (Abdon), 40 (Simson), 40 (Eli). Opgeteld is dit 450 jaar. Het komt precies uit. Wij hebben er geen problemen mee. Wij hoeven de tekst niet weg te redeneren. Wij hoeven niet te zeggen dat het betrekking heeft op iets anders dan op de Richteren tijd. In de meeste boeken wordt gezegd dat de komma verkeerd staat, maar dat is dus niet zo. Let wel, wij hebben hier nog niet eens te maken met het probleem hoe lang de periode van Samuël was. Het ging nu om de tijd tot op Samuël.

Wij gaan nu verder naar de laatste Schriftplaats in dit verband, namelijk 1 Koningen 6.

1 Koningen 6:1

- 1 Het geschiedde nu in het vierhonderd en tachtigste jaar, na den uitgang der kinderen Israëls uit Egypte, in het vierde jaar van het koninkrijk van Salomo over Israël, in de maand Ziv (deze is de tweede maand), dat hij het huis des HEEREN bouwde.

Met dit vers is wat aan de hand. Dat is ook algemeen bekend, behalve bij de Anglicaan Usher. Er staat 480 jaar tot aan de bouw van de tempel, in het vierde jaar van Salomo. Wanneer wij beginnen te rekenen, weten wij dat het niet uitkomt, want de totale periode die wij al eerder hebben uitgerekend is 594 jaar. Wij zitten met teveel jaren. Er is dus iets aan de hand. De enige conclusie die u kunt trekken is dat er bepaalde delen niet zijn meegerekend. Waarom niet? We krijgen achtereenvolgens de 2 jaren van de woestijn, de 38 jaren van de woestijn, de 7 jaar van de verdeling van het land, de 13 jaren van de oudsten. Dan krijgen wij een probleem, want dan blijkt dat de tijd van Cuschan, de tijd namelijk waarin men onderworpen was aan een andere mogendheid, aan een ander volk, niet wordt meegeteld. Die 8 jaar wordt niet gerekend. Dan volgt 40 jaar onder Othniël. Vervolgens komen wij terecht bij de 18 jaar onder Eglon. Dit was weer een vijand en die tijd wordt niet meegeteld.

Het niet meetellen is natuurlijk om het kloppend te krijgen. Het is een consistent systeem, waarbij de jaren waarin Israël ongehoorzaam was aan de Heer en overgegeven was aan de vijand, door de Heer Zelf niet worden meegeteld. Hij rekent alleen de tijd waarin Israël inderdaad zich aan Hem had onderworpen, dus Hem diende. Bovendien gaat het om een tijd die gerekend wordt met betrekking tot de godsdienst, namelijk in verband met de bouw van de tempel. Dus de tijden van ongelooft en ongehoorzaamheid worden blijkbaar weggelaten. Dat is van belang, want wij krijgen er in verband met de profetieën weer mee te maken. Wij krijgen steeds een kleine oefening om aan bepaalde structuren te wennen. Dat de oudste niet als eerste genoemd wordt, hebben wij al een paar keer gezien. Toen hebben wij te maken gehad met jaren die dubbel geteld worden. Dat is ook belangrijk voor profetieën. Het feit dat jaren worden overgeslagen, is ook belangrijk voor profetieën. De jaren waarin wij nu leven, zijn ook overgeslagen.

Dan krijgen wij 80 jaar onder de richter Ehud. De 20 jaren van Jabin worden niet meegeteld. Dan volgen 40 jaren van Debóra. De 7 jaren van Midian tellen niet mee, want het is weer een vijand. De 40 jaren van de richter Gideon worden wel geteld. De 3 jaren van Abimelech, de koning die geen koning had mogen zijn, worden niet meegeteld. De 23 jaren van Thola worden wel meegeteld. Dan komen de 22 jaren van Jaïr. De 18 jaren van de Filistijnen worden weer niet meegeteld. Dan komen achtereenvolgens 6 jaar onder Jeftha, de richter, 7 jaar van Ebzan, 10 jaren van Elon en de 8 jaren van Abdon. Dan komen wij weer bij de Filistijnen terecht en dat is 40 jaar. Die worden niet meegeteld ongeacht dat daar de geschiedenis van Simson in zit. Bovendien heeft Simson niet werkelijk tegen de natie, tegen de Filistijnen als zodanig, gevochten. Dat deed

hij wel incidenteel, als hij ze tegenkwam of als hij iets van ze moest. Hij streed tegen de mensen, tegen de leden van het volk en zeker tegen de soldaten. Dan gaan wij weer verder en dan komen wij bij de tijd van Eli. Dat is nog 40 jaar. Die 40 jaar worden wel geteld, want hij was een richter (niet zo'n fraaie). Dan komen wij bij Samuël. Die tijd weten wij nog steeds niet. Samuël wordt uiteraard wel meegeteld. Dan komen Saul 40 jaar en David 40 jaar. En dan volgen nog 4 jaren van Salomo. Het zal blijken dat wij voor de tijd tussen Eli en Saul 20 jaar rekenen. Wij komen dan precies uit op de 480 jaar van 1 Koningen 6 : 1.

Periode	wel geteld	niet geteld

Woestijn	38	
Woestijn	2	
Verdeling land		7
Verd. tot Cuschan		13
Cuschan		8
Othniël	40	
Eglon		18
Ehud	80	
Jabin		20
Debora	40	
Midian		7
Gideon	40	
Abimelech		3
Thola	23	
Jaïr	22	
Filistijnen		18
Jeftha	6	
Ebzan	7	
Elon	10	
Abdon	8	
Simson/Filistijnen		40
Eli	40	
Samuël	20	
Saul	40	
David	40	
Salomo/Tempelbouw	4	
	----- +	----- +
Totaal	480	114

De 20 jaar die voor Samuël gerekend wordt, klopt. Maar dat is niet de hele periode van Samuël. Het is de tijd die ligt tussen de dood van Eli tot aan de troonsbestijging van Saul. Nu ziet u waarom die grote perioden ook in de Bijbel staan. Ze hebben niet uitsluitend typologische betekenis, maar ook een chronologische. Met behulp van die grotere getallen kunnen inderdaad de kleine getallen worden gecompliceerd. Het is gewoon een kwestie van rekenen en nauwkeurig werken.

In Handelingen 13 : 20 wordt gesproken over "omtrent", want strikt genomen is die 450 jaar niet de tijd van de richteren. De hele tijd die daar gerekend wordt, is de 450 jaar waarin de tijd van de richters ligt. Dat is de zin van "omtrent". Qua tijdrekening mag het geen probleem opleveren. Wij hebben nu: de 300 jaren uit Richteren 11 : 26 (van Hesbon), de 480 jaren uit 1 Koningen 6 : 1 en de 450 jaren uit Handelingen 13 : 20. Het totaal voor de tijdrekening is dus 594 jaren. Vanaf de uittocht uit Egypte tot aan het vierde jaar van Salomo is dus 594 jaar. Daar ging het puur voor de chronologie om. Wij zochten deze tijdsperiode. We hebben de periode van 13 jaar van de oudsten berekend uit de 300 jaren van Hesbon. Vervolgens hebben we de 20 jaar in de dagen van Samuël berekend uit de 480 jaren van 1 Koningen 6 : 1, zodat wij alle Schriftplaatsen nodig hebben gehad. Wij hopen dat u beseft dat dit nodig was om tot dit gegeven te komen. Er moet heel wat Bijbelstudie gedaan worden om aan zoiets eenvoudigs te komen als een chronologisch gegeven. Door de bestudering van de chronologie komt u vanzelf bij andere Bijbelse waarheden.

Er valt nu weinig meer te rekenen. Belangrijk om te weten is dat men voor de berekening van de juiste jaartallen, van de jaarnummering, over het algemeen uitgaat van de geaccepteerde datering van de koningen der Ptolemeeën, met daarnaast de koningen van de Selucieden. Dat zijn twee rijen van koningen. Wij krijgen eerst te maken met het Babylonische rijk, dan met het Medo-Perzische rijk en dan met het Griekse rijk van Alexander de Grote. Dat rijk werd verdeeld in vieren, waarvan het Noordelijke en het Zuidelijke rijk de bekendsten zijn. Het Noordelijke rijk is dat van de Selucieden en het Zuidelijke rijk is dat van de Ptolemeeën. De Ptolemeeën zijn de Egyptenaren. Die Ptolemeeën en Selucieden hebben nogal uitgebreide geschiedschrijvingen bijgehouden, waardoor ze aan elkaar gerelateerd kunnen worden.

Daniël 11 is niet te volgen zonder de geschiedenis van de Ptolemeeën en de Selucieden. Daniël 11 behandelt de hele geschiedenis van de Ptolemeeën en de Selucieden naast elkaar, omdat ze vanaf het begin met elkaar verband houden. Profetisch - dus niet achteraf, maar vóóordat het gebeurde - behandelt Daniël 11 die geschiedenis en loopt dan uiteindelijk

uit op wat ook vandaag nog toekomst is. Die rijken waar het toen over ging, zullen in de toekomst alsnog een rol spelen. De lijn die in het verleden opgebouwd werd, is alleen te volgen, wanneer wij de geschiedenis van de Ptolemeeën kennen. Dat betekent dat de Bijbel die geschiedenis inderdaad bekrachtigt of adopteert. Hoewel het geen Bijbelse geschiedenis is, wordt het dus door de Bijbel aanvaard. Het is noodzakelijk die geschiedenis te kennen om die profetie verder te kunnen begrijpen. Wij kennen die geschiedenissen ook, omdat juist over die tijden de traditionele geschiedschrijving van Herodotus en anderen begon. Zo komen we in de buiten-Bijbelse literatuur terecht. Uit die literatuur is vast te stellen in welk jaar Nebukadnezar Jeruzalem veroverde. Dat is het jaar 606 vóór onze jaartelling, dat wil zeggen vóór Christus. Dat heeft niets met de geboorte van Christus te maken, maar met de jaartelling. Vandaaruit rekent men terug naar het verleden om jaartallen te bepalen en vandaaruit rekent men ook weer naar voren, naar de toekomst toe, om de jaartallen te bepalen.

7. De tijden der heidenen

Het jaar 606 is het handvat, het sleuteljaar uit de chronologie van het Oude Testament. Het jaar 606 is het aanrakingspunt tussen de ongewijde geschiedenis en de gewijde geschiedenis. Dat leren wij niet, maar dat is algemeen bekend. Er is geen andere manier om het aan elkaar te verbinden. Of wij moeten bij het jaar 0 vanaf Genesis 1 : 2 beginnen (zie studie "De restitutieleer") en gaan optellen. Daar kunnen wij niets mee, omdat wij dan te horen krijgen dat wij in het jaar zesduizend zoveel leven. Willen wij het omrekenen naar onze jaartelling dan moeten wij gegevens hebben uit de ongewijde geschiedenis. Die gegevens worden gevonden via de Ptolemeeën en de Selucieden.

Vanaf 606 vóór onze jaartelling, de erkende datum waarop Nebukadnezar Jeruzalem veroverde, rekent men terug naar het begin van het koninkrijk van Israël. 606 was feitelijk het einde van dat onafhankelijke koninkrijk van Israël, eigenlijk van Juda, de twee stammen. Vandaaruit rekent men via de koningen uit de Bijbel terug. Dat is nog veel moeilijker dan de richten. Niet omdat daar gegevens ontbreken, maar omdat die gegevens soms met elkaar in strijd lijken te zijn. Men rekent terug vanaf 606 en men komt dan over het algemeen tot de volgende datering: Saul regeerde vanaf 1096, David vanaf 1056 en Salomo vanaf 1016 vóór Christus. Deze data zijn zo algemeen aanvaard dat wij hier niets meer aan toe te voegen hebben. Het zijn de data van de meest betrouwbare chronologen en van de Bijbel. Clinton is met name een bekende chronoloog en

Brown wordt ook genoemd. Verder zijn er veel meer chronologen die die jaartallen hanteren. Er zijn enkele anderen die ermee smokkelen, maar er is nauwelijks iets te bedenken waarover zoveel verschillende dingen geschreven zijn als de Bijbelse chronologie. Wij houden het op deze jaartallen, temeer daar in de loop van ongeveer 20 jaar is gebleken dat wij er nooit enige problemen door gekregen hebben. Bij de bestudering van de Bijbel bleek het altijd te kloppen. Dat betekent eigenlijk dat het niet van belang is om te weten wanneer een bepaalde koning van Israël precies geregeerd heeft.

Het is wel van belang te weten hoelang de totale periode van het koninkrijk was. Dat wil zeggen, van Saul tot aan het eerste jaar van Nebukadnezar in 606 voor onze jaartelling. Dit is allemaal voor ons uitgerekend en daar laten wij het dan maar bij. Dan blijkt vervolgens dat het vanaf 1096, het begin van het koninkrijk onder Israël, tot op 606, het jaar waarin Nebukadnezar een einde maakte (tot op vandaag) aan een zelfstandig koninkrijk van Israël, exact een periode van 490 jaar was. Dat is een van de redenen waarom wij zeggen: "Dat moet wel kloppen, als men dat niet speciaal gezocht heeft." Het zijn 10 perioden van het jubeljaar, namelijk 10 maal 49 jaar. Het duurde 490 jaar vanaf het begin van het koninkrijk tot aan de verovering van Jeruzalem door Nebukadnezar. Toen werd een begin gemaakt met wat wij de dienstbaarheid noemen. Dat is een net woord voor slavernij aan de heidenen. 606 is dan ook het begin van de tijden der heidenen. De tijden waarin niet Israël, maar waarin de heidenen regeren, te beginnen bij Nebukadnezar. Daarom is het helemaal niet zo gek dat juist dat het aanknopingspunt is tussen de ongewijde en de gewijde geschiedenis. Vanaf dat moment gaat een belangrijke lijn van de gewijde over naar de ongewijde geschiedenis. Want God geeft de koninkrijken van de aarde niet in de hand van Israël, maar uitdrukkelijk aan de heidenen. Het is dus niet vreemd dat we de geschiedenis voor een groot deel via de lijn van de heidenen dienen te vervolgen. Wij geloven dat dat de reden is, waarom wij vanaf de periode van Nebukadnezar ineens zoveel ongewijde geschiedenis hebben. Dat is lang niet altijd met elkaar in overeenstemming, maar dan - plotseling - hebben wij veel ongewijde geschiedenis zwart op wit. Waarschijnlijk is dat, omdat het noodzakelijk is voor het verstaan van de Bijbel, inclusief de tijdrekening.

Voordat wij met de jaartallen verdergaan, moeten we nog een zeer belangrijke zaak aanhalen. Als u onverhoeds met Bijbelse jaartallen in aanraking komt, zal blijken dat in de verschillende naslagwerken vaak sprake is van een consequent verschil van 1 jaar. In plaats van 606 zegt men 605 voor de verovering van Jeruzalem. Later volgt de verwoesting van Jeruzalem, dat was in 587, maar in een andere tabel staat 586.

Daar maakt men ruzie over. Dan hebben wij nog zoiets als het begin van de profetie van de 70 weken van Daniël. Dat is volgens de ene tabel 445 en volgens de andere is het 444 vóór onze jaartelling.

Hoe komen zij nu in vredesnaam steeds aan dat verschil van 1 jaar? Dat komt, omdat men verkeerd rekent. Wanneer wij doortellen van 1096 (Saul), naar 1056 (David), naar 1016 (Salomo) komen wij op een gegeven moment in het jaar 2 vóór Christus. Daarna volgt 1 vóór Christus en wat volgde daarop? Het jaar 1 ná Christus, en zo verder. 1 vóór Chr. tot 1 ná Chr. duurt 1 jaar. In de tijdrekening is het jaar 2 vóór Christus het jaar min 1. Wij willen u erop attenderen dat als u een tabel tegenkomt waarin het precies 1 jaar scheelt, die tabel vermoedelijk wel betrouwbaar is, maar men heeft zich niet gerealiseerd dat chronologie anders rekent dan de wiskunde. Het jaar 0 heeft in de chronologie nooit bestaan! Daar komt nog bij dat het jaar 1 vóór of ná Christus ook nooit bestaan heeft, want onze kalender is pas in de loop van de middeleeuwen uitgevonden. Die kalender is met terugwerkende kracht toegepast. Eeuwen later heeft men alsnog een tijdrekening op poten willen zetten, die begonnen zou zijn bij de geboorte van Christus. Men heeft willen uitrekenen, hoelang het geleden was dat de Here Jezus geboren werd. Dat jaartal zou dan het jaarnummer van dat moment worden. Bij die berekening heeft men enige fouten gemaakt, met als gevolg dat, zoals wij nog zullen zien, de Here Jezus niet geboren werd in het jaar 0, want dat bestond toch al niet. De Here Jezus werd ook niet in het jaar 1, niet vóór en niet ná, maar in het jaar 4 vóór Christus geboren. Achteraf is het niet moeilijk om dit te laten zien, maar indertijd heeft de pater (Exiguus) die dat berekend heeft, een fout gemaakt. Hij zat er een paar jaar naast. Het Judaïsme hanteert een andere kalender, met een totaal andere jaarnummering.

8. De geboorte van de Here Jezus

We gaan verder naar de geboorte van de Here Jezus. Het blijkt dat alle andere perioden die daar overheen lopen, met die datering te maken hebben. Het probleem is dat er soms heel verschillend over gedacht wordt en daardoor verschillen de data soms meer dan 10 jaar. Dit mag ons niet dwars zitten, want het gaat er maar om dat wij weten hoe de dingen met elkaar samenhangen en waar de problemen zitten.

De Here Jezus werd in elk geval geboren vóór de dood van Herodes, want Hij moest vluchten voor Herodes, die nog leefde. Nadat Herodes gestorven was, konden Jozef, Maria en Jezus terugkeren uit Egypte. In de meeste encyclopedieën van vandaag staat dat de Here Jezus geboren

werd in 4 voor onze jaartelling. Dat geloven wij ook, hoewel dat nog maar hooguit 100 jaar definitief vaststaat. In de meeste encyclopedieën staat ook dat Herodes in het jaar 4 voor onze jaartelling stierf, dus in het jaar dat de Here Jezus geboren werd. Dat kan niet. Dit weten wij uit de chronologische gegevens van Flavius Josephus (Joods historicus; 37 - 100 ná Christus). Hij zegt dat het enige tijd voor het Joodse Pascha gebeurde. Als men gelooft dat Herodes in het jaar 4 voor onze jaartelling stierf, betekent het dat hij gestorven moet zijn in de dagen tussen 1 en 14 nisan (de eerste maand dus) van dat jaar. Dat sluit meteen die mogelijkheid uit dat de Heer in datzelfde jaar geboren is. De Heer werd niet geboren in die 14 dagen en zeker niet aan het begin van dat jaar. De Heer werd namelijk in het najaar geboren. Dat is terecht, maar dat zou dan meer dan een half jaar na de dood van Herodes geweest zijn.

Als er in uw encyclopedie staat dat de Heer geboren werd in 4 voor onze jaartelling, dan zou er om consequent te blijven ook moeten staan dat Herodes dan gestorven is in het jaar 3 voor onze jaartelling. Er zijn maar enkele naslagwerken waarin men zegt dat het 4 of 3 was. Het was dan 3 vóór onze jaartelling. De Here Jezus werd geboren in het jaar 4 vóór onze jaartelling, dus een jaar eerder, want wij rekenen vóór Christus. Als u het echt precies wil weten, dan koopt u een Flavius Josephus en dan kunt u het zo nazoeken. De dood van Herodes was in zijn 37-ste jaar. Dat is een gegeven uit Flavius Josephus en dat is voor iedereen toegankelijk en zo na te zoeken. Het was kort na een maansverduistering en kort voor Pascha. De volgorde was: eerst de maansverduistering, dan de dood van Herodes en dan Pascha. Door de omstandigheden is het niet mogelijk om een latere maansverduistering aan te wijzen, dan die van 13 maart van het jaar 4 vóór onze jaartelling. Daarna duurde het tot het jaar 1 vóór onze jaartelling, voordat er weer een maansverduistering was, maar dat kan niet het 37-ste jaar van Herodes geweest zijn. Men weet precies, wanneer Herodes op de troon kwam. Dat blijkt in het jaar 40 vóór onze jaartelling te zijn. Zijn 37-ste jaar is dan vanaf het jaar 4 tot in 3 vóór onze jaartelling. Dat was kort voor Pascha en bovendien was het ná die maansverduistering. Het Pascha valt normaal gesproken op volle maan. In dat jaar uiteraard precies 1 maand (na een complete maanperiode) ná die maansverduistering. Een maansverduistering is ook altijd bij volle maan, dat kan namelijk niet anders. Er zijn dus maar 14 dagen vanaf de maansverduistering tot de dood van Herodes en van de dood van Herodes tot aan het Pascha. Het Pascha valt bovendien op de veertiende dag van het jaar, zodat er maximaal 14 dagen zitten tussen de maansverduistering en de dood van Herodes en eveneens maximaal 14 dagen tussen de dood van Herodes en het Pascha. Dat laatste is een onmogelijkheid, omdat men 7 dagen rouw bedreef.

Zijn zoon en opvolger, Archelaüs, sprak vervolgens het volk toe. Het volk zag toen haar kans schoon om een opstand te creëren. Archelaüs probeerde hen tot rust te manen, maar een week later kwamen zij weer en toen brak er een gewelddadige opstand uit. Dat kon allemaal niet in 14 dagen. Bovendien staat er ineens dat het Pascha der Joden nabij was. Dat is de aanduiding voor de datum van 8 nisan, namelijk 1 week voor het Pascha. Stel dat Herodes op 1 nisan, op de eerste dag van zijn 37-ste jaar overleden was, dan zouden er nog maar 14 dagen zijn tot het Pascha. Dat is een volstrekt onmogelijke zaak. Daaruit volgt dus dat het Pascha na zijn dood niet in hetzelfde jaar van zijn regering was, maar in het jaar dat daarop volgde. Dat was het jaar 3 op de Joodse kalender. Voor alle duidelijkheid: Herodes is overleden in het jaar 3 voor onze jaartelling. Men zegt, en wij zijn het daarmee eens, dat het geweest moet zijn in de laatste maand van het Joodse jaar, de maand adar, de twaalfde maand. Dat is ongeveer februari/maart, waarna in april het Pascha was. De geschiedenis is dus veel langer dan men vroeger gemakshalve heeft aangenomen. De meeste geschiedenisboeken zijn daarin dus fout. Het betekent dat vanaf de dood van Herodes teruggerekend, de laatst mogelijke datering voor de geboorte van de Here Jezus in de herfst van het jaar 4 voor onze jaartelling ligt. Daar is echt niets moeilijks aan.

Nu komen wij bij een volgend punt wat hooguit zo'n 130 jaar bekend is. In de loop van de 20-ste eeuw, de tijd waarin de archeologie een wetenschap is geworden, heeft men uitgevonden dat de Here Jezus werd geboren in de dagen dat Quirinius over Syrië het bewind voerde. Eerst zei men: "Daar klopt helemaal niets van, want dan zou de regering van Quirinius tijdens de dagen van Herodes geweest moeten zijn." Men zei dat dat niet kon. Totdat men uitvond dat het toch wel zo was. Op dat moment durfde men echter niet meer op de uitspraken terug te komen. Het blijkt namelijk dat Quirinius voor de eerste maal stadhouder van Syrië was vanaf de herfst van het jaar 4 vóór onze jaartelling, als opvolger van ene Quintilius Vares. Daarna was hij nóg een keer stadhouder, want zijn gouverneurschap is een tijd onderbroken geweest. Vroeger kende men alleen de laatste periode. En toen was Herodes allang dood. Daarna ontdekte men dat de Bijbelse gegevens toch veel betrouwbaarder waren dan de ongewijde gegevens. Uit de Bijbelse gegevens blijkt dat Quirinius inderdaad stadhouder was over Syrië. Dat was in de dagen van Herodes, vanaf de herfst van het jaar 4 vóór onze jaartelling.

Wij kunnen concluderen dat de Heer ten laatste, maar ook ten vroegste geboren werd in de herfst van het jaar 4 vóór onze jaartelling. Nauwkeuriger weten wij het niet. Wij denken dat de Here Jezus werd geboren op 15 Tisri, dat wil zeggen op de eerste dag van het

Loofhuttenfeest. Als wij dat volgens de normale wijze omrekenen, komen wij uit op de nacht van 5 op 6 oktober van het jaar 4 vóór onze jaartelling. De gedachte is natuurlijk: welke datum, welke dag en welke maand zou het geweest kunnen zijn? Zijn er nog meer van die verjaardagen in de Bijbel? Welke bijzondere dagen zitten er in de herfst van 4 voor onze jaartelling? Wel, dan komen wij bij een paar dagen terecht namelijk bij nieuwjaarsdag dat wil zeggen bij 1 Tisri. Dat is het feest van de Bazuinen. Of we komen terecht bij 10 Tisri van de zevende maand. Dan is het Grote Verzoendag. Het kan ook de vijftiende Tisri, namelijk de eerste dag van het Loofhuttenfeest, of de laatste dag van het Loofhuttenfeest zijn. De laatste dag is niet de zevende, maar de achtste dag, want er zit een losse dag achteraan. Dat is de grote dag van het Loofhuttenfeest. (Leviticus 23 : 24-36; Johannes 7 : 37)

Wij kiezen voor de eerste dag van het Loofhuttenfeest, puur op typologische gronden. Dat is een beeld van het feit dat de Heer onder de mensen tabernakelt, dat wil zeggen in hutten woont. Het Loofhuttenfeest is een beeld van het 1000-jarig rijk en dan is de Heer bij de mensen. Zijn geboorte, Zijn menswording, valt dus in het Loofhuttenfeest. Wij kunnen ons nog afvragen of het de eerste of de laatste dag van het Loofhuttenfeest moet zijn. Wij zeggen: "De eerste dag." Dat betekent namelijk dat de dag waarop Hij besneden werd, de achtste dag van het feest was; de slotdag zo te zeggen. Dat is die dag, waarop de Here Jezus op het tempelplein stond en zei: "Alle gij dorstigen, komt tot de wateren, enzovoorts." We hebben dan twee keer de overeenkomst. Dat lijkt ons voor de hand te liggen. Wij zullen u verderop laten zien hoe die data samenhangen met de volgende dateringen in Zijn leven, namelijk in verband met Zijn lijden en sterven en met de intocht in Jeruzalem.

Jezus werd dus geboren op 15 Tisri in het jaar 4 vóór onze jaartelling. Die datum verklaart waarom alle herbergen in Bethlehem vol zaten. De orthodoxe bevolking van Israël trok op naar Jeruzalem en omgeving om daar het Loofhuttenfeest te vieren. 33 dagen na de slotdag van het feest waren Simeon en Anna in de tempel. Toen waren de 40 dagen van de reiniging van de kraamvrouw om. (Leviticus 12 : 1-4) De Zoon werd volgens Lukas 2 op de achtste dag besneden. Dat was op de slotdag van het feest. 33 dagen later was Hij in de tempel. Wij maken ons sterk dat Simeon en Anna precies dezelfde overwegingen gehad hebben als wij. Ze hebben het jaar uitgerekend op grond van de profetieën van Daniël. Daarover zullen wij het nog hebben. Zij hebben de dag uitgerekend op grond van de typologie. Hoe wisten zij dat? Door een goddelijke openbaring, want zij hebben de Schriften bestudeerd.

9. Het openbare optreden van de Here Jezus

We gaan verder met de datering binnen het leven van de Here Jezus. Over Zijn geboortedatum hebben wij genoeg gezegd. Dan komen wij nu terecht bij Zijn openbare optreden. In Lukas 2 staat zeer uitgebreid wanneer Hij geboren werd. In Lukas 3 staat nog uitgebreider wanneer Zijn openbare optreden begon. Chronologen zijn het erover eens dat dit de meest uitgebreide chronologische opmerking in de Bijbel is.

Lukas 3 : 1, 2

- 1 En in het vijftiende jaar der regering van den keizer Tibérius, als Pontius Pilatus stadhouder was over Judea, en Herodes een viervorst over Galilea, en Filippus, zijn broeder, een viervorst over Iturea en over het land Trachonitis, en Lysanias een viervorst over Abilene;
- 2 Onder de hogepriesters Annas en Kajafas, geschiedde het woord Gods tot Johannes, den zoon van Zacharias, in de woestijn.

Hier moeten wij toch uit kunnen opmaken, wanneer dat precies was. Het is geen jaarnummering, want onze jaarnummering bestond niet. De eerste opmerking is al voldoende. Het is bekend dat al die situaties, zoals die hier beschreven worden, zo waren in het vijftiende jaar van de regering van keizer Tibérias. Al die andere gegevens die er staan, zijn ook uit de algemene geschiedenis bekend. Er wordt vaak gesmokkeld met het vijftiende jaar van Tibérias, maar als u de chronologie buiten de Bijbel om bestudeert, dan is er totaal geen onenigheid. Onenigheid ontstaat pas als de theologen zich ermee bemoeien. Het vijftiende jaar van Tibérias is namelijk het jaar dat begint op 19 augustus van het jaar 28 van onze jaartelling. Het vijftiende jaar van Tibérias begon uiteraard nadat hij 14 jaar op de troon gezeten had. Dat is belangrijk voor de chronologie. Als u 30 jaar oud bent, bent u aan uw 31-ste jaar bezig en als u 14 jaar aan de regering bent, bent u aan het vijftiende jaar bezig. Het vijftiende jaar van Tibérias begint dus op 19 augustus van het jaar 28. Dat betekent dat het jaar 28 de tijd is waarin de Here Jezus Zijn openbare optreden begon. Aangezien Hij in 4 vóór onze jaartelling geboren was, was Hij dus bij die gelegenheid 32 jaar, maar Hij was geen 32, want in Lukas 3 staat:

Lukas 3 : 23

- 23 En Hij, Jezus, begon omtrent dertig jaren *oud* te wezen, zijnde (alzo men meende) de *zoon* van Jozef, den zoon van Heli,

Er staat: "Omtrent dertig jaren oud", maar wij weten inmiddels dat dit betekent: exact dertig jaren oud. Als Hij in 4 voor onze jaartelling geboren is en in 28 met Zijn openbare optreden begint, dan is Hij toch 32 jaren oud? Dat is dus niet zo. Nee, want dat is wiskunde. Van min 4 naar plus 28 mag dan 32 zijn, maar van het jaar 4 vóór naar het jaar 28 ná onze jaartelling is helemaal geen 32. Het is 31 jaar, want zoals we al eerder zagen bestaat er geen jaar 0. Als u het wiskundig op wilt tellen, moet u niet 4 vóór Christus nemen, maar het jaar min 3. Van min 3 naar 28 wordt dan 31. Er staat echter dat Hij 30 jaar oud was en wat betekent dat dan? Dat betekent niet dat wij niet rekenen kunnen, maar dat Hij nog niet jarig geweest was. Daar is niets bijzonders aan. In dat jaar 28 zou Hij dus 31 jaar worden, maar Hij was 30, dus was dat vóór Zijn verjaardag. Wij zullen laten zien dat dat klopt.

Het vijftiende jaar van Tibérias begon op 19 augustus en de Heer zou jarig zijn op 6 oktober. U ziet hoe strak het klopt, want er is maar een paar weken verschil. Het betekent in ieder geval dat Hij ná 19 augustus geboren is. De berekening klopt precies op het jaar nauwkeurig, maar niet op de dag nauwkeurig. Dat is nooit zo met een leeftijd. Het is 30 jaar, maar het was in feite enige weken voor Zijn 31-ste verjaardag. Hier hoeven wij verder niets aan toe te voegen en dat betekent dat dit volledig overeenkomt met de resultaten die wij tot nog toe in deze studie gekregen hebben. Vervolgens is het zo dat het eerste Pascha dat de Here Jezus tijdens Zijn omwandeling vierde dat van het jaar 29 was. Hij begon Zijn optreden in het eind van het jaar 28. Zijn eerste Pascha was dat in het voorjaar van het jaar 29, want het Pascha is altijd in het voorjaar. Algemeen wordt aangenomen dat in het openbare optreden van de Here Jezus viermaal Pascha gevierd werd, inclusief het Pascha waarna Hij gekruisigd werd. Aangezien het eerste Pascha in 29 was, was het tweede in het jaar 30, het derde in het jaar 31 en het vierde in 32. Het vierde was de avond van het Pascha vóór Zijn kruisiging. Daaruit volgt dat de kruisiging van de Here Jezus plaatsvond in het jaar 32 van onze jaartelling. Dat is tot nog toe steeds in overeenstemming met alle Bijbelse gegevens daaromtrent. Wij hebben geen enkel gegeven van de ongewijde geschiedenis hoeven te verschuiven. Dat wordt meestal wel gedaan, omdat men van 4 voor onze jaartelling naar 28 te laat vindt. De Heer zou dan immers 32 zijn. Dat kan niet. Dus moest het in het jaar 26 zijn, want toen was Hij 30. Men kan niet rekenen van vóór Christus tot ná Christus. Men rekent één jaar te veel en men heeft geen aandacht voor het feit dat het kennelijk vóór Zijn verjaardag was, in plaats van daarna. Dat verschilt dan toch twee jaar.

Wij komen dus op het jaar 32 en dan is het een simpele kwestie van omrekenen. Dat betekent dat de datum van de opstanding op 13 april, dat wil

zeggen 17 Nisan, in het jaar 32 van onze jaartelling was. Dat omrekenen hangt ondermeer af van astronomische gegevens en van hoe een jaar in elkaar zit en van schrikkeljaren en dergelijke. De intocht in Jeruzalem was precies een week voor Zijn opstanding en dat was dan op 6 april, namelijk op 10 Nisan of 10 Aviv, van de eerste maand van het jaar 32. Dat is van belang, omdat die datum een rol speelt in bepaalde profetieën.

Wij gaan nu de leeftijd van de Heer Jezus controleren. Het aantal jaren is geen probleem, maar het aantal dagen wel. Dat moet u zeer nauwkeurig uitrekenen. Hij werd volgens onze veronderstelling op 6 oktober geboren. Dat betekent dat van diezelfde maand oktober van 4 vóór onze jaartelling nog 26 dagen gerekend moeten worden, want er zitten 31 dagen in die maand. De eerste 5 dagen waren al geweest en wij rekenen vanaf de zesde. Dat zijn 26 dagen. Dan krijgen wij 30 dagen in november. Dan december dat waren er 31. En dan komen wij op 1 januari van het jaar 3 voor onze jaartelling. Dan drie jaren tot 0. Dat is dan $3 \times 365 = 1095$ dagen. Dan krijgen wij 31 volle jaren, want het jaar 32 was het jaar van Zijn kruisiging en dat is geen vol jaar meer. Dat is 31 jaar maal 365 dagen is 11.315 dagen. Van het jaar 32 rest ons dan nog, januari 31, februari 28, maart 31, april 5, want we rekenen naar de intocht in Jeruzalem op 6 april. We zijn er dan nog niet, want wij hebben de jaren van 365 dagen gerekend, maar in de praktijk zitten er nog een paar schrikkeljaren bij. Het waren dus totaal 34 hele jaren. Dat delen wij door 4; dat is 8 keer. Er zaten dus 8 schrikkeldagen tussen, ofwel er waren er 8 gepasseerd. Tellen wij alles bij elkaar op, dan krijgen wij in totaal 26 (oktober vanaf de zesde) + 30 (november) + 31 (december) + 1095 (van 3 voor tot 0) + 11.315 (31 jaar maal 365) + 31 (januari) + 28 (februari) + 31 (maart) + 5 (april) + 8 (schrikkeldagen) = 12.600 dagen. Dat is de leeftijd van de Here Jezus bij de intocht in Jeruzalem. Dat is een mooi getal, want dat is het tienvoudige van de 1260 dagen van de helft van de grote verdrukking. De grote verdrukking is immers verdeeld in tweemaal 1260 dagen! Toen dit getal uit de berekening kwam, waren wij ervan overtuigd dat dit zo moet zijn. Wij hebben het niet op de een of andere manier kloppend gemaakt.

10. Het einde van de 69-ste jaarweek

Wij hebben nu aansluiting bij een volgende periode. De intocht in Jeruzalem was een dag aan het eind van een lange periode uit de profetieën. Wij hebben niet gerekend tot de kruisiging, maar tot de intocht in Jeruzalem. Daar hebben wij een goede reden voor, omdat de intocht zelf het einde is van een bepaalde periode uit de profetie, namelijk van die uit Daniël 9. Daar wordt gesproken over een totale periode van 70 maal

7 jaar (jaarweken). Kortom, er wordt gesproken over een periode van 490 jaar. Waar die 490 jaar worden gerekend, lezen wij in Daniël 9.

Daniël 9 : 25

25 Weet dan, en versta: van den uitgang des woords, om te doen wederkeren, en om Jeruzalem te bouwen, tot op Messias den Vorst, zijn zeven weken, en twee en zestig weken; de straten, en de grachten zullen wederom gebouwd worden, doch in benauwdheid der tijden.

Samen zijn dat 7 en 62 jaarweken. Dat is 69 maal 7 is 483 jaar. De zaak is dat wij hier een profetie vinden over de toekomst van Israël. Daarin wordt in feite gezegd hoelang het nog zou duren, voordat het Messiaanse rijk over Israël zou aanbreken. Er wordt gezegd dat het 70 weken zijn. Dat is 70 maal 7 jaar, verdeeld in 7 weken, 62 weken en daarna nog 1 week. Ofwel $7 \times 7 = 49$ jaar en dan $62 \times 7 = 434$ jaar. Dus totaal is het 483 jaar. Daarna nog $1 \times 7 = 7$ jaar. De eerste 483 jaar worden gemeten van "de uitgang des woords, om te doen wederkeren", en zij eindigen bij Messias de Vorst. Dan zouden er dus 483 jaren gepasseerd moeten zijn, waarna nog 7 jaren zouden resten tot op het aanbreken van het Messiaanse rijk, het geopenbaarde Koninkrijk van Christus hier op aarde.

Nu is het zo dat "de uitgang des woords, om te doen wederkeren en om Jeruzalem te bouwen" ten tijde van Nehemia gebeurde. In het boek Nehemia krijgt Nehemia toestemming om terug te keren en om Jeruzalem te herbouwen, met de klemtoon op het laatste. Dat gebeurt in het 20-ste jaar van Arthaxerxes of Ahasveros (zo heet hij in de Bijbel). Het 20-ste jaar is het jaar 445 vóór onze jaartelling. In sommige tabellen staat 444, maar dat klopt niet. Het is dan wiskundig -444, maar het is dan 445 vóór onze jaartelling. Deze dateringen zijn zo algemeen bekend dat daar niet aan getwijfeld hoeft te worden. Die periode van 483 jaar begint dus bij 445 voor onze jaartelling. Volgens Daniël 9 : 25 worden die jaren gerekend tot op Messias de Vorst. Dit is de aanduiding van de gebeurtenissen die plaatsvonden op de dag van de intocht in Jeruzalem. Daar verscheen de Messias als de Vorst op een ezel: "Ziet, uw Koning komt op een ezel". (Zacharia 9 : 9) Op die dag riep men: "Gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heren, en gezegend is de Zone Davids". (Matthéüs 21 : 9) De Heer kwam over de Olijfberg (een beeld van het Koninkrijk zelf) naar Jeruzalem, de hoofdstad van het Koninkrijk. Als u dat nu uitrekenet, blijkt dat precies te kloppen. Er wordt gerekend vanaf de eerste Nisan, dat wil zeggen het begin van het godsdienstige jaar van Israël. Vanaf de eerste Nisan van het jaar 445 tot op de tiende Nisan (de dag van de intocht in

Tot voor kort vierde men in Rusland kerstfeest in januari in plaats van in december. Dat komt omdat onze kalender wel en hun kalender nog niet was aangepast aan die 100ste dag (365,25 naar 365,24). In de loop van enige eeuwen zat onze kalender inderdaad 11 jaar mis. Toen hebben ze de datum laten verspringen, waarbij men naar onze informatie 11 dagen heeft overgeslagen om het weer kloppend te krijgen. Maar de Russen deden dat niet en die vierden dus kerstfeest in januari.

Jeruzalem) van het jaar 32 is 173.880 dagen. Omgerekend van de Joodse kalender naar onze Juliaanse kalender komt u uit op 14 maart van het jaar 445 vóór Christus en eindigt de periode op 6 april van het jaar 32 AD. Dat is dezelfde datum die wij voor de leeftijd van de Here Jezus gebruikt hebben. In de praktijk komt dat overeen met 1 Nisan 445 voor onze jaartelling en 10 Nisan van de Bijbelse jaartelling.

Als u dat op onze kalender uitrekent, is het 173.880 dagen. Voor de juiste controle delen wij het voor het gemak door 483 om te kijken of het uitkomt. Van 445 vóór onze jaartelling naar 32 ná onze jaartelling is - wanneer wij niet goed rekenen - 477 jaar. Dat klopt niet, want het zou 1 jaar minder moeten zijn. Wij maken expres die fout, want het klopt sowieso niet, omdat wij moesten uitkomen op 483. De zaak is namelijk deze: wanneer wij 173.880 delen door 483 (het correct aantal jaren), dan is de uitkomst 360 dagen. Dus 1 jaar duurt 360 dagen. Het blijkt dat die 483 jaren, kortom die 69 jaarweken, jaren van 360 dagen per stuk zijn. Wij rekenen er wat vreemd naar toe, want het was beter geweest om eerst te laten zien dat het om jaren van 360 dagen gaat.

Wij verwijzen u dan naar Genesis, naar de geschiedenis van Noach en de zondvloed. Daar vinden wij dat tussen bepaalde gebeurtenissen 5 maanden zitten. 5 maanden had het water de overhand. (Genesis 7 : 11; 8 : 4) Op een andere plaats in dezelfde geschiedenis staat dat het 150 dagen was. (Genesis 7 : 24) Waaruit volgt dat het jaar dus uit 12 maanden van elk 30 dagen bestond. 5 maanden is 150 dagen, dus 1 maand is 30 dagen. Aangezien er inderdaad 12 maanden in een jaar zitten, worden er dus voor 1 jaar 360 dagen gerekend. Tegenwoordig zegt men: "Dat is fout, want het is niet zo." Maar wie zegt dat het in die tijd niet zo was? Het kan wel zijn dat 1 jaar nu niet 360 dagen duurt, maar wij geloven dat in de dagen van Noach het jaar inderdaad 360 dagen duurde. De Egyptenaren vonden in ieder geval dat het zo zou moeten zijn. Die kenden tot heel lang een jaar van 360 dagen, waarna ze inderdaad 5 dagen overhielden. Zij gaven iedereen dan maar vrij. Die dagen stonden dan niet op de kalender, omdat je daar verder niets mee kon. Die 5 extra dagen hoorden niet in het jaar thuis, en men rekende dus met 360 dagen.

Bij boekhouden rekent men met maanden van 30 dagen. Die 31-ste dag kan blijkbaar wel gemist worden. Wat doet men nu aan die 2 dagen die ontbreken bij de maand februari? Een jaar zou 360 dagen moeten zijn. Daar komen ook de 360 graden van de cirkel vandaan, want die zijn weer ontleend aan de veronderstelde baan van de zon in 360 dagen om de aarde dan wel andersom. In ieder geval beschrijft de zon z'n cyclus in 360 dagen, dus elke dag is 1 graad. Er zijn allerlei argumenten voor en die

bevestigen elkaar. Wij geloven inderdaad dat er een verandering heeft plaatsgevonden, waardoor het niet meer zo is. Dat heeft niet alleen de Joden, maar ook andere volken voor grote problemen gesteld. In ieder geval komt het erop neer dat als in de Bijbel jaren van tevoren worden aangekondigd, zij 360 dagen blijken te duren. Die jaren zijn niet op het jaar nauwkeurig, maar op de dag nauwkeurig. Dat wordt later bevestigd in dezelfde profetie van Daniël 9. De 70-ste week van de totale cyclus blijkt gedeeld te worden in 2 gelijke helften. In Openbaring 12 blijkt dat die beide helften elk 1260 dagen duren. Dus de 7 jaar wordt verdeeld in 2 maal 3 jaar en die 3 jaar duurt 1260 dagen. Dat kan alleen, omdat 1 jaar 360 dagen duurt.

"Van de uitgang des woords, om te doen wederkeren, en om Jeruzalem te herbouwen, tot op Messias, de Vorst, zijn 173.880 dagen," zegt Sir Robert Anderson (hij heeft het "uitgevonden"). Dat komt precies overeen met 483 maal 360. Op de dag nauwkeurig waren er 483 profetische jaren om. Mocht u nu zeggen dat het raar is dat dat jaren van 360 dagen zijn, dan zeggen wij erbij dat Israël een maanjaar had dat 354 dagen duurde. Het zonnejaar duurde, naar men veronderstelde, 365,25 dagen. Vandaar dat men iedere 4 jaar een dag extra moest hebben. Daarna vond men uit dat het niet 365,25 was maar 365,24. Dat scheelt dus een honderdste dag. In iedere 100 jaar moet vervolgens een dag vervallen. Als het jaartal deelbaar is door 4, dan is het een schrikkeljaar. Maar als het een eeuwjaar is, dan is het weer geen schrikkeljaar, omdat die 100 jaar om zijn. Als het een vierde eeuwjaar is, dan is het weer wel een schrikkeljaar. Dus 1600 is een schrikkeljaar. De moeilijkheid is om de juiste lengte van het zonnejaar over te brengen op onze dagen van 24 uur. Het kan niet op de dag nauwkeurig, zodat het een grote chaos is. Daar komt nog bij dat wanneer u tegenwoordig een Joodse kalender zou bekijken, u zou zien dat die soms wel een maand langer duurt. Een joods jaar kan bijna 400 dagen duren, omdat er een schrikkelmaand en zelfs nog schrikkeldagen in zitten. Dit is allemaal om het kloppend te krijgen. Men moet ervoor zorgen dat het oogstfeest niet in januari valt, want dan kan men niet oogsten. Men moet ervoor zorgen dat het feest van de eerstelingengarf ook inderdaad gevierd kan worden op het moment dat er ook een eerstelingengarf is. Er is nooit een mogelijkheid geweest om er vanaf te wijken, want dan valt het hele kerkelijk jaar in duigen. In een paar jaar zit men, door het verloop, weken mis. En in de loop van enige tientallen jaren zit u zelfs vele maanden mis en kunnen hele jaren uit de pas gaan lopen. **zie zijlijn 1**

Het blijkt dus dat deze 69 weken uitkomen op de dag van de intocht in Jeruzalem, waarna dus nog 7 jaren zouden moeten verlopen om bij het Koninkrijk te komen. Dan blijkt het principe van de tijd van de richteren

te worden toegepast. Want in Daniël 9 wordt de klok stilgezet. De daaropvolgende jaren worden niet meegerekend, omdat Israël in ongelof verkeert en haar Messias heeft verworpen, gelijk het is ten dezen dage. Dat betekent dat deze klok nog steeds niet loopt en dat nog steeds slechts deze 483 jaar, danwel 69 jaarweken, om zijn. De 70-ste week, kortom de laatste 7 jaar van Israëls geschiedenis tot aan het aanbreken van het Messiaanse rijk over Israël, zijn nog steeds toekomst. Wij wachten op het moment dat deze 70-ste week alsnog begint.

11. De 70-ste jaarweek en de 33 jaar

De volgende vraag is nu: "Wanneer begint die 70-ste jaarweek?" Nu wordt het ingewikkeld. U zult merken dat wij minder diepgravend te werk gaan, omdat wij niet meer alles bewijzen. De reden is dat wij dat reeds bij andere gelegenheden hebben gedaan. U moet het dus voor kennisgeving aannemen. Sinds de intocht in Jeruzalem aan het eind van de 69 weken staat de klok, althans die van de tijdrekening voor Israël, stil. Op grond van de profetieën en niet op grond van de tijdrekenkunde verwachten wij in de toekomst de opname van de gemeente. Kortom, wij als Gemeente worden juist in de onderbreking van de geschiedenis van Israël gebouwd. (zie Romeinen 9, 10 en 11) Wij, als Gemeente uit de volkeren, worden gebouwd in de tijd waarin de heilige, de gewijde geschiedenis van Israël en daarmee ook de gewijde geschiedenis van de wereld stilligt. Wij wachten dus op de start van de 70-ste week in de toekomst. Voorzover wij weten, zal die 70-ste week van Daniël, dus de resterende 7 jaar, na de opname van de Gemeente beginnen. Die 7 jaren leiden dan tot wat in Daniël 9 staat.

Daniël 9 : 24

24 Zeventig weken zijn bestemd over uw volk, en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht, en den profeet te verzegelen, en om de heiligheid der heiligheden te zalven.

Hier staat: "Over uw volk en over uw heilige stad." Het gaat dus over het volk van Daniël. Dat zijn uiteraard de Joden, het 2-stammenrijk. Daniël zelf was een Jood. Hij was zelfs uit het koninklijk huis. Hij was één van de prinsen uit het huis van Juda. "Uw volk" zijn dus de Joden en de "heilige stad" is Jeruzalem. Wij hebben dus te maken met een profetie over

Jeruzalem en de Joden. Die profetie was van toepassing op de dag van de intocht in Jeruzalem aan het eind van de 69-ste week, maar die profetie is eveneens weer van toepassing in de nog toekomstige 70-ste week van Daniël. Daarna verloopt er nog een periode van 33 jaar alvorens het zogenaamde 1000-jarig rijk aanbreekt. Er zitten 33 jaar tussen de bekering van Israël (het begin van het Koninkrijk over Israël) en het definitieve vestigen van het Koninkrijk over alle volkeren. Het Koninkrijk moet ergens beginnen en dat is bij Israël. 33 jaar later is het ook gevestigd over alle andere volken. Waaruit volgt dat Israël in de 33 jaar het evangelie predikt aan die andere volken.

De 7 jaren halen wij uit de 70-ste week van Daniël. Dat is gemakkelijk. Hoe komen wij aan die 33 jaar? Die tussentijd moet er logischerwijze zijn. Die tijd wordt bovendien in sommige profetieën zelfs bij name genoemd. Deze 33 jaar is namelijk de zogenaamde "Dag des Toorns". De vraag is nu: hoe komen wij aan de lengte van die periode; hoe weten wij dat het 33 jaar is? Dat bleek achteraf heel eenvoudig te zijn. Het grote belangrijke argument komt uit Openbaring 12. Daar wordt gesproken over de vrouw die een type is van Israël. Die vrouw bevalt van een mannelijke zoon. Die zoon is een type van de Gemeente die wordt weggerukt tot God en Zijn troon. Dat is een beeld van de opname van de Gemeente. Kortom, de vrouw is Israël uit het verleden, de mannelijke zoon die geboren wordt, spreekt over de totstandkoming van de Gemeente nu in deze tegenwoordige tijd. De Gemeente wordt weggerukt tot God en Zijn troon. Dat is profetie en dus nog toekomst. Vandaar dat het in Openbaring staat. Vervolgens staat er dat die vrouw vlucht naar de woestijn, alwaar zij een plaats heeft, haar van God bereid. Deze plaats is Petra. Daar zal zij gevoed worden, 1260 dagen lang. Na de opname van de Gemeente breekt er een periode van tweemaal 1260 dagen aan. 1260 dagen is de lengte van de helft van de week, namelijk 3,5 jaar van 360 dagen. De 70-ste week wordt verdeeld in twee gelijke helften. (Daniël 9 : 27) Dat wisten wij al en tijdrekenkundig komt het precies overeen.

In Openbaring 12 is sprake van een Israëlitische vrouw. Israël bevalt van een mannelijke zoon en daarop wordt dan Leviticus 12 toegepast. Daar gaat het over de wet op de reiniging van de kraamvrouw. In Leviticus 12 staat dat als een vrouw zaad zal gegeven hebben en een knechtje gebaard zal hebben, zij 7 dagen onrein zal zijn. Die 7 dagen kennen wij profetisch al, want dat is de hele 70-ste week, namelijk 7 jaren. Ze zal 7 dagen onrein zijn en vertaald naar de profetie is dat 7 jaren. Dan staat er: "Daarna zal zij 33 dagen onrein zijn." Wij zochten naar antwoord op de vraag, hoelang de daaropvolgende periode zou duren. Dat is 33 dagen en dus omgerekend 33 jaren. Over die tijd staat: "Niets heiligs zal zij aanroe-

ren en tot het heiligdom zal zij niet komen." Het heiligdom is de tempel. Profetisch toegepast betekent het inderdaad dat de heilige dingen nog even op zich zullen laten wachten en dat de bouw van de tempel, namelijk het komen tot het heiligdom, ook op zich zal laten wachten.

Leviticus 12: 2-4

- 2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer een vrouw zaad gegeven, en een knechtje gebaard zal hebben, zo zal zij zeven dagen onrein zijn; volgens de dagen der afzondering harer krankheid zal zij onrein zijn.
- 3 En op den achtsten dag zal het vlees zijner voorhuid besneden worden.
- 4 Daarna zal zij drie en dertig dagen blijven in het bloed harer reiniging; niets heiligs zal zij aanroeren, en tot het heiligdom zal zij niet komen, totdat de dagen harer reiniging vervuld zijn.

Dat verhaal van de tempel die nog niet gebouwd wordt, staat in 1 Koningen 6. Daar wordt tot David gezegd dat hij niet de tempel zou bouwen, hoewel hij dat graag wilde. Er wordt ook verteld hoe hij de bouw al helemaal voorbereid had en bovendien de fondsen daarvoor bijeengebracht had. Niet David, maar zijn zoon Salomo zou de tempel bouwen. David regeerde David 40 jaar; 7 jaar in Hebron en 33 jaar in Jeruzalem. Dat zijn dus dezelfde cijfers. U ziet de verbinding van Leviticus 12 naar de geschiedenis van David. Dat is een volmaakte parallel van 7 en 33. Zo ook bij Mozes, die de berg opging. Hij was 40 dagen op de berg, eerst tot op de zevende dag in de duisternis halverwege de berg en daarna moest hij hoger op en openbaarde de Heer Zich aan hem. (Exodus 24 : 16) Hij bleef in totaal nog 33 dagen op de berg. Dat is 40 verdeeld in 7 en 33. Op de grens van die beide, op de grens van die 7 en 33, ziet Mozes de Heer. En op die grens wordt David koning over heel Israël. Dat is bijna hetzelfde.

Zo was het ook in Leviticus 12 : 2, 3, want na 7 dagen - en voorafgaande aan de 33 dagen - werd het vlees zijner voorhuid besneden. De besnijdenis is een beeld van dood en opstanding. Het is een beeld van het wegnemen van de sluier (de omhulling) en het openbaar maken van wat verborgen was. Het is eigenlijk het openbaar worden van de Christus of het openbaar worden van de nieuwe schepping. Dat is hetzelfde als het Zich openbaren van de Heer aan Mozes. Bovendien wordt hij bij Zijn openbaring "Koning". Dat is ook zo in het boek "de Openbaring van Jezus Christus". Dan blijkt dat Hij Koning wordt.

Dan is er ook nog de geschiedenis van Thomas. De bekering van Thomas vond een week na de opstanding van Christus plaats, toen men weer bijeen was in de opperzaal. Daarna duurde het nog 33 dagen tot aan hemelvaartsdag. Vanaf de opstanding tot aan Zijn hemelvaart was het 40 dagen, vanaf de opstanding tot de bekering van Thomas 7 dagen. Dus weer precies hetzelfde verhaal. De bekering van Thomas en dus de bekering van Israël vond plaats op de grens van 7 en 33. De bekering van Israël vindt inderdaad plaats aan het eind van de 70-ste week van Daniël. Daar openbaart de Heer Zich aan Israël op de Olijfberg of in de opperzaal of op de Sinaï of in de tempel.

Bij de geschiedenis van Jozef in Egypte blijkt dat de cijfers in Egypte dubbel gerekend worden. Jozef kwam in Egypte en zat in de gevangenis. Dat heeft profetisch te maken met de tijd van de Gemeente nu. Wij zijn gevangenen van Christus Jezus, zoals de bakker en de schenker gevangen waren bij Jozef. Daarna volgt die droom van de Faraó over 7 vette jaren en 7 magere jaren. Jozef was 30 jaar, toen hij uit de gevangenis kwam en koning werd. David was ook 30 jaar toen hij koning werd. (2 Samuël 5 : 4) Vanaf dat jaar begonnen de 7 vette jaren, zodat hij daarna 37 jaar was. Toen kwamen de 7 magere jaren, zodat hij daarna 44 jaar was. Er staat in Genesis twee keer dat het in Egypte was en dat Jozef 110 jaar oud werd. (Genesis 50 : 22,26) Dus hij werd 110 jaar en vanaf zijn 44-jarige leeftijd tot zijn 110-jarige leeftijd is 66 jaren. Het is echter in Egypte, dus het zijn dubbele cijfers. Als wij de getallen door twee delen, krijgen wij netjes 3,5 - 3,5 - 33. En hier hebben we weer een parallel.

In dit verband gaan we nog even terug naar Leviticus 12. Daar staat: "Als een vrouw zaad zal gegeven en een knechtje gebaard zal hebben, zal zij 7 dagen onrein zijn en 33 dagen, blijven in ...." Maar als zij een meisje gebaard zal hebben, zal zij 14 dagen onrein zijn en daarna nog 66 dagen. Wij zien dus ook daar de dubbele cijfers. Het is een typologisch bewijs. Zo ziet u dat u chronologische gegevens gewoon uit de profetie en dus ook uit de typologie kunt halen. Zo zit het dus en daarom kunnen wij de 70-ste week verbinden aan de tijd die erop volgt, namelijk de 33 jaar tot aan het begin van de tempel (tot op Salomo). David is een type van Christus bij Zijn wederkomst, als Hij Zijn Koninkrijk opricht en Salomo is een type van Christus in Zijn Koninkrijk, nadat het opgericht is, als Vredevorst. Zo heeft u de hele geschiedenis compleet. De 1000 vrouwen van Salomo zullen wel verband houden met de 1000 jaren die volgen.

Aangezien het bij de 69 weken om jaren van 360 dagen ging, is dat ook zo bij de 70-ste week. Het zijn 7 jaren van 360 dagen en de daaropvolgende 33 jaren zijn ook jaren van 360 dagen en de 1000 jaren ook. Na die

1000 jaar wordt satan weer losgelaten en zal hij de volkeren verleiden. Dan volgt nog een korte periode tot aan de Jongste Dag, waarvan de Bijbel zegt dat wij dat niet weten. Wij weten het inderdaad niet, dus de Bijbel heeft gelijk.

Tot zover kunnen wij de lijst nog volgen. U hebt gezien dat we chronologische gegevens haalden uit de oudtestamentische gebeurtenissen. Door bijbelstudie zijn wij aan die 33 jaar gekomen. Wij wisten aan de ene kant dat er een periode zat tussen de 70-ste week en de aanvang van het Koninkrijk, maar wij wisten niet dat het 33 jaar was. We wisten wel dat het verband hield met de zevende bedeling; net als de sabbat. De sabbat begint halverwege de zesde dag. De zevende bedeling begint in verband met Israël ook halverwege de zesde dag. De hele zesde bedeling is de bedeling van de volheid der tijden, namelijk de totale 40 jaar waarin het Koninkrijk gebouwd wordt. Israël gaat dat Koninkrijk al in, voordat de volkeren er ingaan. Israël gaat er aan het eind van de 70-ste week in, zodat de sabbat (het Koninkrijk of de Dag des Heren) begint, terwijl voor de wereld de zesde dag nog voortduurt. Dat is typologie.

Wij hebben de leeftijd van de Here Jezus al uitgerekend, namelijk 12.600 dagen. Dat betekent in de praktijk dat Hij 34 jaar oud was. Om precies te zijn 34 jaar op de kalender. Hij was geboren op 15 Tisri, in de zevende maand dus, en Hij werd gekruisigd op de vijftiende Nisan. Dat is in de eerste maand. Dat is op de kalender precies 34 jaar. Wij hebben al laten zien dat de leeftijd bij de intocht in Jeruzalem 12.600 dagen was. Dat betekent dat het niet 34 jaar was, maar 35 jaren van 360 dagen precies op de dag nauwkeurig. Maar iedereen zegt toch dat Hij 33 jaar oud was? U kunt dan niets anders doen dan een goede concordantie pakken en het getal 33 erin opzoeken. U komt dan al die Schriftplaatsen tegen die wij hiervoor genoemd hebben, van Leviticus 12 en van David, enzovoorts. Dat is voldoende om op het spoor te komen.

12. Vanaf opstanding Christus tot herstel Israël

Het probleem, wat wij nu nog hebben is de aansluiting van het verleden naar de toekomst. Wij halen dat uit de typologie. Wij lezen Jozua 3 en vroegen ons af: wat betekenen die 2000 el daar eigenlijk? Het ging net zoals: "Wat betekenen die 300 jaar van Hesbon?"

Jozua 3:1-4

- 1 Jozua dan maakte zich des morgens vroeg op, en zij reisden van Sittim, en kwamen tot aan de Jordaan, hij en

al de kinderen Israëls; en zij vernachtten aldaar, eer zij overtrokken.

- 2 En het geschiedde, dat de amtblieden, op het einde van drie dagen, door het midden des legers gingen;
- 3 En zij geboden het volk, zeggende: Wanneer gij de ark des verbonds des HEEREN, uws Gods, ziet, en de Levietische priesters dezelve dragende, verweist gijlieden ook van uw plaats, en volgt haar na;
- 4 Dat er nochtans ruimte zij tussen ulieden en tussen dezelve, bij de twee duizend ellen in de maat; en nadert tot dezelve niet; opdat gij dien weg wetet, dien gij gaan zult; want gijlieden zijt door dien weg niet gegaan gisteren *en* eergisteren.

In vers 2 wordt gesproken over drie dagen. Wat gebeurde er op de derde dag ook alweer? De opstanding. Dit moet altijd in uw gedachten komen, als u dat leest. Eigenlijk wordt het in het eerste vers al aangekondigd in de woorden: Jozua, ofwel Jehosua, ofwel Jezus (Grieks) maakte zich, ofwel stond, des morgens vroeg op. In vers 3 wordt duidelijk dat Israël de ark des verbonds moet volgen. De ark is immers het beeld van Christus, de opgestane Heer. Verrassend is het als we in vers 4 lezen dat er 2000 ellen afstand moet zijn tussen de ark en het volk. In de praktijk is dat toch ongeveer een kilometer. Op zo'n afstand verdwijnt zo'n ark aardig uit het gezichtsveld. Zeker als je niet op de voorste rij loopt. Er staat verder: "Opdat gij dien weg wetet, dien gij gaan zult." Er moest vooral verbinding gehouden worden, is de gedachte. Maar er staat: "De weg die gij gaan zult, is juist een weg waarbij men de weg uit het oog zal verliezen." Dat wordt Israël hier geleerd. Er zou in de toekomst een periode zijn, waarin Israël het zicht op de Messias, op de opgewekte Christus, zou kwijtraken. Dat kon niet gebeuren vóór Zijn opstanding, want toen was Hij er nog niet. Laat staan dat men het zicht op Hem zou kunnen kwijtraken. De conclusie is dat het zou gebeuren ná Zijn opstanding. Het gaat erom dat zij een weg zouden leren. De essentie is niet dat het de weg van de ark zelf zou zijn, want dan hadden zij gewoon met de ark mee kunnen lopen. Het zou een weg zijn zonder de ark. Men zou de ark kwijt zijn, waardoor er een afstand zou zijn tussen Israël en de ark en dus tussen Israël en haar Messias zijn. Dat is de betekenis. Let wel dat dit in het Oude Testament staat. "Want gijlieden zijt door dien weg niet gegaan gisteren en eergisteren". Het gaat om een onbekende weg. Eerder gingen zij 40 jaar door een onbekende weg en moesten zij 40 jaar dicht bij de ark blijven. Zij moesten de ark of de wolkkolom of de vuurkolom volgen. Hier moesten zij juist afstand houden, omdat er iets bijzonders in werd uitgebeeld.

In deze afstand wordt de tegenwoordige tijd, waarin Israël het zicht op haar Messias is kwijtgeraakt, uitgebeeld. Waar was de Messias gisteren en eergisteren, en 40 jaar geleden, en 45 jaar geleden? Israël zag Hem in elk geval niet en daar hoeven wij verder niet op in te gaan. De zaak is nu dat deze afstand van 2000 el moeilijk wat anders kan voorstellen dan de periode, de tijd van vandaag, waarin God Zijn volk terzijde gesteld heeft. Die tijd is niet eindeloos. God heeft Zijn volk niet verstoten, maar wel terzijde gesteld. Het volk is gevallen. Het is gestruikeld. (Romeinen 11 : 1-11)

De 2000 ellen staan voor de tijd, voor 2000 jaar. Het woord "el" geeft niet zozeer een speciale maat aan, maar staat voor alles wat maat heeft. Een maat is sowieso een el, ongeacht hoe lang die el dan precies is. Er staat dus 2000 maten of 2000 eenheden. Wij willen weten waarom het daar staat. Zou dat dan deze 2000 jaar kunnen zijn? Ongetwijfeld. Wat zou het anders betekenen? Aangezien het profetisch is, gaat het dus om jaren van 360 dagen. Dat scheelt minstens vijf dagen per jaar met onze jaren. Over 2000 jaren scheelt dat heel wat jaren. Het is dus 2000 jaren vanaf de ark. Dan staat er dat de ark de Jordaan in zou gaan. Ze trekken door de Jordaan op de derde dag. Dat spreekt over opstanding, want het trekken door de Jordaan is een beeld of type van opstanding. Gedoopt worden in de Jordaan is dat ook. Als de ark een type van Christus is, is het ingaan van de ark in de Jordaan een beeld van het lijden en sterven, eigenlijk van de dood van de Here Jezus. Die 2000 jaar van 360 dagen beginnen te tellen bij de dag van Zijn opstanding. Daar ligt de klemtoon op. Wij rekenen 2000 jaren van 360 dagen totdat Israël Hem ingehaald heeft. De ark zou blijven staan op de bodem van de Jordaan, terwijl Israël gewoon door zou lopen. Israël zou dus alsnog de 2000 el afleggen.

De 2000 jaren worden gemeten tot aan de definitieve bekering van Israël. De bekering van Israël vindt nu eenmaal plaats aan het eind van de 70-ste week. Want "70 weken zijn bestemd voor uw volk en uw heilige stad", zodat wij 2000 jaren rekenen vanaf het eind van de 69-ste week. Wij rekenen tot aan het einde van de 70-ste week, tot aan de wederkomst van Christus op de Olijfberg. Vanaf het jaar 32 zijn dat dus 2000 jaren van 360 dagen. 2000 keer 360 zijn 720.000 dagen. Dit delen wij weer door de werkelijke lengte van het jaar op onze kalender, want wij willen toch een datum op onze kalender hebben? Wij delen het zo nauwkeurig mogelijk, namelijk door Gregoriaanse jaren van 365,24 dagen. Daar komt 1971,2 uit. We hebben dan één cijfer achter de komma gerekend. Zoveel jaren zijn het dus op onze kalender sinds het voorjaar van het jaar 32. Wij moeten er nog minimaal 31 jaar bijtellen om aan het jaartal te komen. Het jaar 1971 is niet een jaartal. Het zijn gewoon 2000 jaren van 360 dagen en dat is hetzelfde als 1971,2 jaren zoals wij die kennen op onze kalenders. Wij

moeten er nog 31 jaar bijtellen, want er verlopen eerst 31 jaren van onze jaartelling. $31 + 1971,2 = 2002,2$. Dat is het jaar 2003. Het is namelijk voorbij 2002, dus in 2003. In het jaar 2003 verwachten wij de bekering van Israël en de wederkomst van Christus op de Olijfberg. Wij geven echter geen enkele garantie.

13. De zeven tijden

Wij kennen nog een periode uit de Bijbel. Het is de langste periode die genoemd wordt in de hele Bijbelse geschiedenis. Dat is de periode die door de Jehova's Getuigen gebruikt wordt om hun eigen organisatie op te richten. Dat berust namelijk op Daniël 4 en Daniël 5. Dat zijn de meest onbekende profetieën van Daniël. Zij zijn nog onbekender dan die van de 70 weken en nog onbekender dan die van hoofdstuk 11 over de Ptolemeeën en de Selucieden.

Daniël 4 : 14

14 Roepende met kracht, en aldus zeggende: Houwt dien boom af, en kapt zijn takken af; stroopt zijn loof af, en verstroot zijn vruchten, dat de dieren van onder hem wegzwerfen, en de vogelen van zijn takken;

Wat is de betekenis van deze droom van Nebukadnezar over een boom die wordt afgehouden? Die boom groeide prachtig en de vogelen des hemels nestelden daarin. Het vee stond eronder vanwege de schaduw. In het hele land was die boom te zien. De hele wereld kon die boom zien. Het was een wonderboom. Dit is een profetie met betrekking tot Babel, want dat staat erbij. Er wordt meteen een verklaring voor de droom gesuggereerd. Kortom, er wordt een idee aan de hand gedaan van wat de vervulling van die droom zou kunnen zijn. Nebukadnezar zei: "De staat dat ben ik." Dat betekent dat de boom Babel was. Babel was Nebukadnezar, zodat Nebukadnezar dus werd afgehouden. Hij werd krankzinnig. Zijn deel was met de ossen des velds en hij at gras. De betekenis van die profetie is eenvoudig. De boom zou afgehouden worden en 7 tijden zouden voorbijgaan. Dat wil zeggen dat Nebukadnezar krankzinnig zou worden en na 7 jaar, danwel 7 dagen (niemand weet hoelang, misschien na 7 maanden), zou hij weer een fatsoenlijk mens worden en in zijn heerlijkheid hersteld worden. Onze vraag is: "Waarom staat zo iets nu in de Bijbel? Wat moet dat in het boek Daniël?" Niet alleen de droom spreekt over Babel, ook Nebukadnezar spreekt over Babel. De boom is Babel, Nebukadnezar is ook Babel. Beiden overkomt hetzelfde. In de droom

wordt de boom afgehouden en na 7 tijden bot hij weer uit en wordt het weer een boom. Dat staat er allemaal niet bij, maar er staat dat het na 7 tijden zou gebeuren. Nebukadnezar overkomt hetzelfde. Gedurende 7 tijden, wie weet hoelang, blijkt zijn heerlijkheid hem ontnomen te zijn. Zijn koninklijke luister wordt van hem weggenomen, maar na 7 tijden wordt hij in zijn koninklijke heerlijkheid hersteld. Dat betekent dat het koninkrijk (de koninklijke heerlijkheid) van Babel - de stad - zal worden weggenomen, zoals het gebeurde bij de boom en met Nebukadnezar. Bepaalde waarheden horen officieel minstens tweemaal in de Bijbel te staan. Want alles staat bij twee of drie getuigen. Nu, er zijn twee profetieën direct naast elkaar die getuigen over de val en herbouw van Babel. De een is die van de droom van Nebukadnezar en de andere is die van de geschiedenis van Nebukadnezar. Ze staan beide in hetzelfde hoofdstuk. De 7 tijden zouden gerekend moeten worden vanaf de val van Babel tot aan het herstel van Babel. Herstel van Babel? Heeft u Openbaring niet gelezen? In Openbaring 17 staat dat Babel de hoofdstad is van de wereld. Dat moet nog gebeuren. Precies zoals het vroeger was en nu niet meer. 7 tijden na de val zal Babel weer de hoofdstad van de wereld zijn.

De vraag dringt zich nu op: wanneer beginnen die 7 tijden? De Jehovah's Getuigen en de meeste christelijke en theologische handboeken zeggen dat het in -536 was, want toen viel Babel en werd het veroverd door Darius de Meed of door Kores de Pers. Kortom, het Babylonische rijk werd veroverd door het Medo-Perzische rijk en in heel wat musea en boeken kunt u mooie prenten of tekeningen vinden over de val (de verwoesting) van Babel. Maar Babel werd niet verwoest en Babel viel niet. Dat is nooit gebeurd. Toen zeker niet. Wat er wel gebeurde, lezen we in Daniël 5. De stad werd gewoon veroverd, maar niet verwoest. De Meden en Perzen kwamen volgens Herodotus binnen over de bodem van de drooggelegde Eufraat, want ze hadden een dijk gelegd om de rivier om te leiden of iets dergelijks. De stad werd niet veroverd. De stad viel niet. Er was geen strijd. Men nam er simpelweg bezit van. Daniël was er ook en wat gebeurde er met hem? Niets, hij bleef gewoon zitten. Het regeren ging normaal door. Er werd gezegd: "Van nu af aan is dit een Medo-Perzisch koninkrijk." Het ging vrijwel zonder slag of stoot. In een goede encyclopedie staat dat Babel niet viel, maar in -482, dus vele jaren later, systematisch werd afgebroken en ontheilgd. De muren werden afgebroken en bepaalde gebouwen werden gesloopt. Weet u waarom? Omdat de koning van de Meden en Perzen, de echtgenoot van Esther, veel last had van de inwoners van Babel. Babel was wel officieel de hoofdstad, maar de residentie was op de burcht Susan. Dat is voor de Nederlanders gemakkelijk, want onze hoofdstad is Amsterdam, maar de residentie is Den Haag. Die man van Esther, Ahasveros, liet in het vierde jaar van zijn regering officieel de koninklijke

waardigheid aan Babel ontnemen en Babel hield op hoofdstad te zijn. De muren van Babel werden toen gesloopt. Dat was in het vierde jaar van Xerxes de Eerste. Xerxes is dezelfde als Ahasveros, in een andere taal.

Dat betekent dat de periode van 7 tijden in -482 begon. Die 7 tijden zijn nog niet om, want Babel is nooit meer hoofdstad van de wereld geworden. De echte geschiedkundige weet dat Babel niet verwoest is, maar de theologen zeggen dat Babel wel verwoest is. Later heeft de opvolger van Alexander de Grote de stad systematisch gesloopt, want hij wilde een andere stad bouwen. Hij wilde Selucia met de stenen van Babel bouwen. Zo was Babel geen hoofdstad meer en had dus als zodanig geen functie meer. Daardoor raakte Babel in verval en werd een ruïne. Datzelfde verval is een prachtige beschrijving van wat Nebukadnezar overkwam in Daniël 4 en daar gaat het maar om. Hij, Nebukadnezar, was hoogmoedig en hij raakte in verval. Toen Babel hoogmoedig werd, zei Xerxes: "Nu is het afgelopen. Nu laat ik de zaak slopen." Op grond van hun hoogmoed gebeurde dat en zo staat het ook in Daniël 4. Rekenen wij nu 2520 jaren vanaf -482, dan wordt het dus 2520 maal 360 is 907.200 dagen. Dat delen wij door 365,24 om de datum op onze kalender te kunnen pakken. Daar komt dan 2483,8 jaar uit. Dat moet gerekend worden vanaf 482 voor onze jaartelling, maar er was geen jaar 0. Dus moet er gerekend worden vanaf het jaar -481. Het wordt dus 2483,8 min 481 is 2002,8. Wat hadden wij al eerder gevonden? We vonden eerder 2002,3 en afgerond tot hele jaren is dit 2003. Dit is hetzelfde jaar als bij die vorige berekening. 2002,3, gerekend vanaf de opstanding van Christus. Het is de tijd van de wedergeboorte van Christus tot aan de wedergeboorte van Israël. Deze 7 tijden werden gerekend vanaf de val van Babel tot aan het herstel van Babel, zonder dat wij indertijd het vermoeden hadden dat er iets mee samenhang.

Nu komen wij tot een merkwaardige conclusie, die volgens ons moet kloppen. Babel wordt namelijk de hoofdstad van de wereld in het jaar dat Jeruzalem valt. Aan het eind van de 70-ste week valt het door Israël zelfgebouwde Jeruzalem. U kent toch die profetie uit Zacharia 14 : 4: "En Zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg?" Dat is de verschijning aan Israël. En alle geslachten of stammen van Israël zullen over Hem wenen. (Zacharia 12 : 10-14) Dat is de dag van de verwoesting van Jeruzalem. (Zacharia 14 : 2) De stad zal ingenomen worden en dan zullen te dien dage Zijn voeten op de Olijfberg staan. Niet in Jeruzalem, want Jeruzalem wordt verwoest. Daarom staat de Heer op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten. Vanaf die Olijfberg weende Hij over de stad, aan het einde van de 69-ste week, namelijk op de laatste dag van de 69-ste week van Daniël. De Heer zei: "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwe dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het

verborgen voor uw ogen". (Lukas 19 : 42) Daarna wordt gesproken over de tegenwoordige tijd van Jodenvervolgingen.

Na de 70-ste week krijgen wij precies dezelfde situatie als aan het eind van de 69-ste week: de Heer op de Olijfberg, wenend over een stad die verwoest wordt en pas dan komt er vrede. Waarom? Omdat daarna de Heer Zelf de stad zal bouwen, want: "Indien de Heer Zelf het huis niet bouwt". U kent die profetie toch wel? Hij staat in Psalm 127 : 1. Nu, de Heer zal dat doen. Bij Zijn komst op de Olijfberg scheurt de Olijfberg. Israël zal dwars door de Olijfberg het land uit kunnen vluchten. Ze gaan niet Jeruzalem in, maar Jeruzalem uit. Bij de wederkomst van Christus verlaat men Jeruzalem (want Jeruzalem wordt verwoest), zoals eens Lot Sodom verliet. Lot werd gedwongen, want hij wilde niet. Maar hij moest Sodom verlaten, omdat het verwoest werd. Zo zal eens Israël moeten vluchten uit Jeruzalem, omdat het verwoest wordt door de Heer Zelf. Dat is niet onbekend, maar men zegt het niet meer hardop tegenwoordig.

De verwoesting van Jeruzalem blijkt volgens deze berekeningen samen te vallen met het herstel van Babel als hoofdstad van de wereld. Daarna volgt dat in de dagen van de heerschappij van Babel, Jeruzalem herbouwd wordt. Israël wordt terugverzameld vanuit de woestijn; vanuit Petra. In diezelfde dagen zal vervolgens Babel verwoest worden. Er komt dus een herstel van Babel als hoofdstad van de wereld aan het eind van de 70-ste week. Het loopt uit op de val van Babel. Als u vervolgens Openbaring 17, 18 en 19 leest, zult u zien dat de val van Babel meteen het begin van de 1000 jaren betekent. Het is de val van het wereldrijk, zoals dat zich in de toekomst zal ontwikkelen. Het eigenaardige is dat Babel op zijn hoogtepunt komt op het moment dat Jeruzalem valt. Zovele goedwillende evangelische christenen verwachten dat Jeruzalem langzamerhand naar een hoogtepunt werkt en dat dan de Heer komt. Maar de waarheid is precies andersom. Jeruzalem zal vallen. Dat is wat er aangekondigd is. Babel zal de macht krijgen. Babel zal de hoofdstad van het herstellende Macedonische of Griekse rijk zijn.

Het gaat er nu om dat wij vanuit de profetie weer een lange periode kunnen uitrekenen. Die periode is precies in overeenstemming met die andere periode van 2000 jaar. De data harmoniëren. Het eind van de 70-ste week hebben wij nu duidelijk bepaald. Op twee verschillende manieren komen wij nu uit op het jaar 2003, met een verschil van ongeveer een half jaar 2002,2 en 2002,8. Nauwkeuriger weten wij het niet. Nu volgen nog twee berekeningen. De eerste is het berekenen van de 33 jaar en de 1000 jaar. Dan hebben wij nog een tweede berekening, waar wij direct mee te maken hebben. Die tweede berekening is er een die terugrede-

neert vanaf de 70-ste week, vanaf 2003 naar de veronderstelde datum van de opname van de Gemeente. Dat is niet zo moeilijk, want dan gaat hetzelfde sommetje weer een keer op. Die 7 jaren van de 70-ste week zijn 7 jaren van 360 dagen. Dat is 2520 dagen. Die moeten wij weer delen door 365,24, want dan hebben wij onze kalenderjaren weer. Daar komt 6,9 uit. Die 6,9 moeten dan afgetrokken worden van 2002,2 (want dat was het einde van de 70-ste week, berekend naar aanleiding van de 2000 ellen). Daar komt 1995,3 uit. Dat is geen theologische uitspraak, maar een rekenkundige uitspraak. Dat is op de kalender 1996, maar nogmaals: wij geven geen enkele garantie! Als u denkt dat wij leren dat de opname van de Gemeente in dat jaar plaatsvindt, heeft u het mis. Dat leren wij niet. Wij stellen alleen vast dat wij naar beste kunnen zijn omgesprongen met de Bijbelse gegevens, die ons zo in de loop der jaren zijn aangereikt. Als wij het uitrekenen, komen wij daarop uit.

14. Van die dag en ure weet niemand?

Nu rest nog Matthéüs 24, dat wij bespreken moeten.

Matthéüs 24 : 36

36 Doch van dien dag en die ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan Mijn Vader alleen.

Als iemand met een Bijbeltekst komt, moet u altijd vragen: "Waar staat dat?" Niet omdat het belangrijk is dat te weten, maar het is belangrijk te weten in welk verband het staat en waar het over gaat. Men kan wel zeggen: "Niemand weet de dag noch de ure." U moet dan toch minstens vragen: "Over welke dag en welke ure gaat het eigenlijk?" Wij noemen in zo'n geval altijd 1 Thessalonicenzen 5.

1 Thessalonicenzen 5 : 1, 2

- 1 Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders! hebt gij niet van node, dat men u schrijve.
- 2 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzo zal komen, gelijk een dief in de nacht.

In Thessalonicenzen wordt niet over de tijden en gelegenheden geschreven, omdat die verondersteld worden bekend te zijn. We hebben nu twee tekstgedeelten tegenover elkaar: Matthéüs 24 : 36 en 1 Thessalonicenzen 5 : 1, 2 Als u de ene tekst wegveegt, wat doet u dan met de andere? Die

wordt meestal ook weggeveegd. In Matthéüs 24 staat dat de grote verdrukking zou komen. Over die grote verdrukking staat in:

Matthéüs 24 : 22

22 En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

Het gaat hier over Israël, over de uitverkorenen. Voor hen worden die dagen verkort. De grote verdrukking begint in het midden van de 70-ste week en duurt tot het begin van de 1000 jaren. De verdrukking komt over de gehele wereld. Dat staat in Matthéüs 24 : 21. Voor Israël wordt de verdrukking beperkt tot 1260 dagen. Dat is de betekenis van dat vers, maar meestal is men in die geschiedenis de draad allang kwijt. Vervolgens staat er dan in Matthéüs 24, vers 29:

Matthéüs 24 : 29a

29a En terstond na de verdrukking dier dagen, ...

Er staat niet "terstond na de verdrukking", maar "na de verdrukking van die dagen". De vraag is: welke dagen worden hier met het aanwijzend voornaamwoord aangewezen? Wij wijzen naar de 1260 dagen. Wij wijzen naar die dagen en niet naar die andere. Verder staat er in Matthéüs 24:

Matthéüs 24 : 29b, 30

29b ... zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten der aarde wenen, en zullen den Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid.

Dat is aan het einde van de 70-ste week. De Zoon des Mensen komt in verband met Israël op de Olijfberg. Dat staat er niet bij. Wel staat er dat Hij terstond na het einde van de verdrukking van die dagen om der uitverkorenen wil komt (Matthéüs 24 : 22). Dat blijkt ook wel, want het volgende vers zegt:

Matthéüs 24 : 31

31 En Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het *ene* uiterste der hemelen tot het *andere* uiterste derzelve.

"Hij (niet de premier van Israël) zal Zijn engelen (niet de zionisten) uitzenden met een bazuin van groot geluid ...". Dat gebeurt ná Zijn verschijning op de Olijfberg. Daarna volgt die periode, waarvan wij aanvankelijk niet wisten hoe lang die zou duren. In die periode worden de uitverkorenen bijeenverzameld en wordt Israël hersteld en Jeruzalem herbouwd. Daarom staat er ook in:

Matthéüs 24 : 32

32 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teder wordt, en de bladeren uitspruiten, zo weet gij, dat de zomer nabij is.

De zomer is nog niet begonnen. De zomer is nabij. De tijd is nog niet vervuld. Er komt nog tijd. Zo staat het ook in Openbaring 6 : 11. Dan staat er vervolgens in:

Matthéüs 24 : 33, 34

33 Alzo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zo weet, dat het nabij is, voor de deur.

34 Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

Welke dingen? Het uitroepen van de staat Israël in 1948? Dat zeggen velen. Zij spreken elkaar na, maar het is niet waar. De oprichting van de staat Israël is niet het uitbotten van de vijgeboom. Dat is het totstandkomen van een dode vijgeboom. Dat is wat anders dan uitbotten. Het uitbotten wil zeggen dat de vijgeboom leven heeft. De vijgeboom ontvangt Leven van Christus, namelijk wanneer men de levende Christus aanvaardt. Volgens deze woorden gebeurt dat aan het eind van, en dus ná de 70-ste week van Daniël. De vijgeboom bot uit na de val van wat mensen hebben gebouwd en ook na wat de Israëlieten hebben opgebouwd. De levende Christus zal verschijnen om te bouwen wat Hij bouwen wil. Daarmee gaat het om Zijn Koninkrijk, in plaats van een zionistisch koninkrijk, zoals wij het in dit geval noemen. Van die generatie staat: dit geslacht zal geenszins

voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn. Laten wij vaststellen dat dit de vergadering van Israël is. Dat is echter heel wat anders, dan de oprichting van het Koninkrijk van de Christus over alle volkeren der aarde. Weet u, wanneer dat gebeurt? Dat gebeurt 33 jaar later. Dat wordt hier pas genoemd in Matthéüs 25.

Matthéüs 25 : 31, 32a

- 31 En wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid, en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid.
32a En voor Hem zullen al de volken vergaderd worden, ...

Dat is niet aan het eind van de 70-ste week, want dan is er geen Jeruzalem, laat staan een troon in Jeruzalem. Daarom komt de Heer op de Olijfberg. De tussenliggende gelijkenissen in Matthéüs 24 spreken niet over onze tijd, maar over de tijd van die 33 jaren. Zij spreken over de Dag des Toorns, waarin men onkundig is van de juiste datum van de verschijning van Christus op de troon Zijner heerlijkheid. Dat komt, omdat men slaapt! Dat staat er ook bij. (Matthéüs 24 : 42-44) Als u niet slaapt, weet u het wel. Waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal. "Waakt dan", zegt u tot iemand die slaapt. Want iemand die slaapt, weet van niets. Terug naar Matthéüs 24.

Matthéüs 24 : 34, 35a

- 34 Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.
35a De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, ...

Wanneer is dat eigenlijk? Dat is ná de 1000 jaren. Dan volgt nog een stukje, maar daarvan staat niet hoelang dat is. Daarna volgt de Jongste Dag. Wij hebben nu gezegd waarover de rest van dit en het volgende vers gaan:

Matthéüs 24 : 35b, 36

- 35b ... maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.
36 Doch van dien dag en die ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan Mijn Vader alleen.

Let op de tegenstelling in het woordje "doch". En dan "van dien dag". Dit is in tegenstelling tot al die andere dagen. "Doch van dien dag en die ure

weet niemand". Dat is hetzelfde als "van die andere dagen kan iedereen het weten!" Er staat feitelijk het omgekeerde van wat er meestal mee bedoeld wordt als het geciteerd wordt. Dat komt erg vaak voor. Doch van dien dag en die ure weet niemand. Welke dag en die ure? Wel, die dag en die ure van het vergaan van hemel en aarde. Daar ging het om.

Hiermee is de zaak beantwoord. Het blijkt duidelijk dat alle belangrijke gebeurtenissen in de heilshistorie ruim van tevoren met dag en datum werden aangekondigd. "Honderd en twintig jaar" werd gezegd tot Noach. "Vier honderd en negentig jaar" werd gezegd tot Daniël. Die dingen werden van tevoren genoemd. Van de ballingschap werd gezegd: zeventig jaren van verwoesting zullen voorbijgaan. Jeremia zei: "Bouw maar gewoon huizen, verwekt u kinderen in de ballingschap, want jullie keren niet meer terug". (Jeremia 29 : 5-10) De volgende generatie zou pas terugkeren. De Heer had immers gezegd dat het zeventig jaar zou duren!

Zo zijn er meer dingen die wij hebben overgeslagen, omdat wij de grote lijnen hebben willen laten zien. Het moet duidelijk zijn dat op bijzondere wijze lijnen uit het verleden doorgetrokken worden naar de toekomst. Het gebeurt op een manier, die niemand hoeft te aanvaarden. Als u zegt "het is mij niet waterdicht genoeg" of "het is typologie, en wat kan ik daar nu mee", dan vergeet u het maar. Wij zijn dankbaar voor de waarheden die wij uit de typologie hebben leren verstaan. Men neemt het ons kwalijk dat wij leren allerlei verborgen waarheden te kunnen vinden in de Schrift, omdat wij die er zelf ingelegd zouden hebben. Daaruit blijkt, hoe weinig men werkelijk de zaken volgt en hoe weinig men zelf bereid is om de gedachtegang te volgen. Het is gewoon een kwestie van nauwkeurig lezen. Wat staat er nou eigenlijk? Waar zou het op kunnen slaan? Dan komt u vanzelf tot de meest verbazingwekkende conclusies. Als u dan beseft dat er vele boeken zijn over de Bijbelse tijdrekening, vooral met betrekking tot de profetie, dan blijkt wat voor een verschrikkelijke onzin daarin door sommigen geleerd wordt. Men rekent bijvoorbeeld tijden vanaf de beeldenstorm tot aan de ondergang van de Titanic. Dat wordt in alle ernst als theologie en als chronologie naar voren gebracht. Dat is ook de reden waarom het nu verboden is - bij wijze van spreken - om u daarmee bezig te houden. Er wordt immers zoveel onzin over verteld.

Wij hebben in deze Bijbelstudie geprobeerd te laten zien hoe de dingen samenhangen. Wij geven geen garantie voor de juiste omrekening van de Joodse naar onze Gregoriaanse danwel Juliaanse kalender, want dat is het zwakke punt.

Amen

15. Chronologische tafel

4120	Eerste dag	
3990	Geboorte van Seth	(na 130 jr.)
3885	Geboorte van Enos	(na 105 jr.)
3795	Geboorte van Kenan	(na 90 jr.)
3725	Geboorte van Mahallal-El	(na 70 jr.)
3660	Geboorte van Jered	(na 65 jr.)
3498	Geboorte van Henoch	(na 162 jr.)
3433	Geboorte van Methusalach	(na 65 jr.)
3246	Geboorte van Lamech	(na 187 jr.)
3064	Geboorte van Noach	(na 182 jr.)
2564	Geboorte van Jafeth	(na 500 jr.)
2562	Geboorte van Sem	(na 2 jr.)
2464	Zondvloed	(na 98 jr.)

Totaal:	1656 jr.	
2242	Geboorte van Terach (vergelijk Genesis 11 : 26, 32; 12 : 4)	
2112	Geboorte van Abraham	
2037	Verbond met Abraham	
1822	Jakob naar Egypte	
1607	Uittocht uit Egypte	
1567	Intocht in Kanaän (10 Nisan: doortocht Jordaan, Jozua 4 : 19)	
1096 - 1056	Saul koning	
1056 - 1016	David koning	
1016 - 976	Salomo koning	
1013	Fundering van de tempel	
1006	Inwijding van de tempel	
976	Splitsing tussen 2 en 10 stammen	
976 - 587	390 jaar van Ezechiël 4 : 5	
976	Rehabeam (2 stammen)	
976	Jerobeam (10 stammen)	
776	Begin tijdperk van de Olympiaden	
753	Begin tijdrekening van Rome (A.U.C.)	
747	Begin tijdperk Nabonassar	
726 - 697	Hizkia (2 stammen)	
721	Begin Assyrische ballingschap (10 stammen)	
697 - 642	Manasse (2 stammen)	
642 - 640	Amon (2 stammen)	
640 - 609	Josia (2 stammen)	
627	13e jaar van Josia (Jeremia 1 : 2 begin optreden van Jeremia)	

627 - 587	40 jaar van Ezechiël 4 : 5, 6; vergelijk Jeremia 1 : 2, 3
626 - 606	Nabopolassar van Babel
622	Josia's paasfeest, 2 Koningen 23 : 23
608 - 598	Jojakim (Eljakim) van Juda; door Farao Necho (2 Koningen 23 : 33-35; 2 Kronieken 36 : 3, 4)
606	Eerste verovering van Jeruzalem door Nebukadnezar derde jaar van Jojakim (2 Koningen 24 : 1; 2 Kronieken 36 : 6)
	vierde jaar van Jojakim = eerste jaar van Nebukadnezar (Jeremia 25 : 1)
	Wegvoering van onder andere Daniël (Daniël 1 : 1, 2)

Begin Babylonische rijk

606 - 561	Nebukadnezar van Babel
606 - 536	Periode van dienstbaarheid, 70 jaar (Jeremia 29 : 10)
603	Jojakim komt in opstand tegen Babel (2 Koningen 24 : 1)
598 - 598	Jojachin (Choniah, Jechonias) van Juda; 18 jaar oud; regeert 3 maanden
598	Tweede verovering van Jeruzalem door de Babyloniërs Wegvoering van Jojachin (2 Koningen 24 : 12-17; Ezechiël 1 : 2)
598 - 536	Periode van ballingschap, 62 jaar
598 - 587	Zedekiah van Juda; aangesteld door Nebukadnezar
594	Begin profetieën van Ezechiël (2 Koningen 23 : 23; Ezechiël 1 : 1, 2)
589	Derde beleg van Jeruzalem door Babel (10 Thebet; tiende maand), 2 Koningen 25 : 1; Jeremia 34 : 1)
589 - 520	Periode van verwoesting, 70 jaar (2 Kronieken 36 : 2; Jeremia 25 : 11, 12; Zacharia 1 : 12)
	Begin: 10 Thebet (tiende maand) = 13 december (2 Koningen 25 : 1; Jeremia 39 : 1)
	Einde: 24 Kislev (negende maand) = 17 december (Haggaï 2 : 18, 19)
588	tiende jaar van Zedekia, 18-de jaar van Nebukadnezar (Jeremia 32 : 1)
587	Derde verovering van Jeruzalem door Bayloniërs
	Einde 40 en 390 jaar van Ezechiël 4 : 5
	Verwoesting van de tempel
	Ingenomen: 9 Tammuz (vierde maand) (2 Koningen 25 : 2, 3, 8,9; Jeremia 39 : 2)
	Verbrand: 7 Ab (vijfde maand)

	Bericht bereikt ballingen: 5 Thebet (tiende maand) (Ezechiël 33 : 21)		negende mnd: 24: derde profetie Haggai 2 : 11, 19
574	25e jaar der ballingschap = veertiende jr. sinds verwoesting van Jeruzalem (Ezechiël 40 : 1)	518	negende mnd: 24 : vierde profetie Haggai 2 : 21
	Gezicht v.d. nieuwe tempel: 10 Nisan (eerste maand) (Ezechiël 40 : 1)	516	elfde mnd: 24 : vervolg profetieën Zacharia 1 : 7
561	Dood van Nebukadnezar	515	negende mnd: 4 : vervolg profetieën Zacharia 7 : 1 (vierde jaar van Darius)
561 - 559	Evil-Merodach (Iluradad) van Babel	490	De tempel gereed op 3 Adar (twaalfde mnd.; Ezra 6 : 15)
	(11 januari 561 v.Chr. = 562 volgens Joodse telling !!)	485 - 465	Inwijding tempel, 14 Nisan (eerste mnd. Ezra 6 : 15-22)
	Jeremia 52 : 31; 25 Adar (twaalfde maand)	484	Slag bij Marathon
	2 Koningen 25 : 27; 27 Adar (twaalfde maand)	483	Xerxes I van Perzië (Ahasveros uit Esther)
559	Kores begint te regeren in Perzië	482	Herodotus (geschiedschrijver) geboren
559 - 555	Neriglissar (Nergal-sherezer) van Babel		derde jaar van Xerxes I (Ahasveros) (Esther 1 : 3)
555 - 538	Nabonidus van Babel	480	Babel ontmanteld: vierde jaar van Xerxes I
	In zijn laatste jaren was zijn zoon Belsazar mede-regent	479	Begin "7 tijden": 2520 jaar (Daniël 4 en 5)
	Daniël was de derde in het rijk!	474	Slag bij Thermopilae; slag bij Salamis: Xerxes door Grieken verslagen
	Nabonides = Nabunnahit = Labynetus	471	zevende jaar van Ahasveros (Esther 2 : 16)
541	Uiterlijk dit jaar werd Belsazar mede-regent met zijn vader Nabonidus. Zie het eerste en derde jaar van Belsazar in Daniël 7 en 8	468 - 399	twaalfde jaar van Ahasveros (Esther 3 : 7)
		466	Themistocles (Atheens staatsman) verbannen
538	Babel ingenomen door de Meden en Perzen	465 - 424	Socrates
		458	Themistocles vlucht naar Perzië
		449	Artaxerxes I Longimanus van Perzië (Ezra/Nehemia) (Zoon van de vermoorde Xerxes)
		445	Toestemming tot verfraaiing v.d. tempel o.l.v. Ezra (Ezra 7 : 8)
			Perzen verslagen door Atheners bij Salamis, Cyprus
			Toestemming herbouw Jeruzalem door Nehemia (Nehemia 2 : 1) (1 Nisan = 14 maart)
Begin Medo - Perzische rijk			
538 - 536	Visioen van de "70 weken" (Daniël 9 : 1)		
	Darius de Meed (Gobryas) regeert in Babel!		
	Koning "gemaakt" door en onder Kores (Daniël 9 : 1)		
536	"Pensionering" van Daniël (Daniël 1 : 21; 6 : 29)		
536 - 529	Kores van Perzië		
	Toestemming tot terugkeer en herbouw tempel onder Zerubbabel (Ezra 1 : 1; 6 : 3)	429 - 347	Herodotus begint aan zijn "Historiën"
	Bouw gestopt (Ezra 4 : 24)	424 - 424	Plato
	Einde dienstbaarheid en ballingschap		Xerxes II van Perzië: na 45 dagen vermoord (Zoon van Artaxerxes I)
	70-ste jaar van dienstbaarheid tot 1 Nisan 536	424 - 404	Darius II Nothus van Perzië (Nehemia 12 : 22)
534	Daniël's laatste visioen (Daniël 10 - 12)	404 - 358	Artaxerxes II Mnemon van Perzië (Zoon van Darius II)
529 - 521	Cambyses II van Perzië (gevestigd in Egypte)	397	Profetie van Maleachi
521 - 485	Darius I Hystaspes van Perzië		Einde v.d. eerste 7 weken van de "70 weken" (Daniël 9)
520	Fundering tempel (tweede jaar van Darius) (Ezra 4 : 24)	358 - 338	Artaxerxes III Ochus van Perzië (Zoon van Artaxerxes II) onderwierp Cyprus
	Einde verwoesting zesde mnd: 1 - 24: eerste profetie Haggai 1 : 1 - 2 : 1	336 - 330	Darius III Codomanus van Perzië
	zevende mnd: 21: tweede profetie Haggai 2 : 2	334	Slag bij Granicus; Alexander verslaat Darius
	achtste mnd: 1: begin profetie Zacharia 1 : 1	333	Slag bij Issus; Alexander verslaat Darius

Begin periode "70 weken van Daniël 9"

Begin Griekse rijk

331	Slag bij Arbela
323	Dood van Alexander de Grote (ongeveer 30 jr. oud)
312	Begin tijdperk van de Seluciden
301	Slag bij Ipsus
170	Jeruzalem veroverd door Antiochus Epiphanes
168	De tempel ontheiligt door Antiochus Epiphanes
165	Jeruzalem heroverd door Judas Makkabeüs Tempel ingewijd op 25 Kislev (negende mnd.): Chanoeka (1 Makkabeën 4 : 52-59; Johannes 10 : 22)
63	Jeruzalem ingenomen door Pompejus

Begin Romeinse rijk

40	Herodes de Grote aangesteld als koning over Judea
37	Herodes verovert Jeruzalem en wordt geaccepteerd
31	Slag bij Actium
31 - 14 A.D.	Keizer Augustus van Rome
4	Geboorte van de Here Jezus: 15 Tisri = 6 oktober (op de eerste dag van het Loofhuttenfeest)
3	Dood van Herodes de Grote Archelaüs wordt aangesteld over Judea Herodes Antipas aangesteld over Galilea

Anno Domini

14 - 37	Tiberias van Rome (vanaf 19 augustus 14)
28	vijftiende jaar van Tiberias: 19 augustus 28 tot 19 augustus 29) Lukas 3 : 1, 23: De Here Jezus 30 jaar oud (tijdstip ligt tussen 28 augustus en 6 oktober)
29	Eerste Pascha tijdens de omwandeling van de Here Jezus
32	Vierde Pascha tijdens de omwandeling van de Here Jezus Intocht Jeruzalem op 10 Nisan = 6 april (Lukas 19) Leeftijd van Jezus: 12.601 dagen Einde eerste 69 van de "70 weken" van Daniël 9 "Laatste Avondmaal" op 14 Nisan = 10 april Kruisiging van Jezus Christus op 15 Nisan = 11 april Opstanding op 17 Nisan = 13 april
37 - 41	Caligula van Rome
41 - 54	Claudius van Rome
54 - 68	Nero van Rome
1948	Oprichting staat Israël: 15 mei

1996	Opname van de Gemeente
2003	Einde 2520 jaar van ontluistering van Babel (begonnen in 482 v. Chr.) Einde 70-ste jaarweek; einde 2000 jr. sinds opstanding van Christus (Jozua 3; 1 Petrus 3) Verwoesting van Jeruzalem (Zacharia 14) Herstel van Babel

Van Adam tot de vloed

Genesis 5 : 3	Adam - Seth	130
Genesis 5 : 6	Seth - Enos	105
Genesis 5 : 9	Enos - Kenan	90
Genesis 5 : 12	Kenan - Mahallal-El	70
Genesis 5 : 15	Mahallal - El-Jered	65
Genesis 5 : 18	Jered - Henoch	162
Genesis 5 : 21	Henoeh - Methusalach	65
Genesis 5 : 25	Methusalach - Lamech	187
Genesis 5 : 28	Lamech - Noach	182
Genesis 7 : 11	Noach - zondvloed	600

Totaal		1656

Van de vloed tot verbond met Abraham

	Vloed* - Arfachsad	2
Genesis 11 : 12	Arfachsad - Selah	35
Genesis 11 : 14	Selah - Heber	30
Genesis 11 : 16	Heber - Peleg	34
Genesis 11 : 18	Peleg - Rehu	30
Genesis 11 : 20	Rehu - Serug	32
Genesis 11 : 22	Serug - Nahor	30
Genesis 11 : 24	Nahor - Terah	29
	Terah - Abram**	130
Genesis 12 : 4	Verbond met Abraham	75

Totaal		427

* Vergelijk Genesis 5 : 32; Genesis 11 : 10;
Sem is niet de oudste!

** Vergelijk Genesis 11 : 26, 32; Genesis 12 : 4;
Abraham is niet de oudste!

Van verbond met Abraham tot de exodus

Genesis 21 : 5	Abraham - Izak	25	
Genesis 21	Izak - Spening en wegzending	5	
Genesis 25 : 26	Spening Izak - Jakob	55	55
Genesis 47 : 9	Jakob - Egypte	130	130
	Egypte - Exodus	215	215

Totaal		430	400

Toelichting:

215 jaar	Komt overeen met Exodus 12 : 40 gedeeld door 2!
430 jaar	Komt overeen met Galaten 3 : 17
400 jaar	Komt overeen met Handelingen 7 : 6 en Genesis 15 : 13 Genesis 15 : 16. Vergelijk Exodus 2 : 1 : Jakob/Levi/ Jochebed/Mozes

Van exodus tot tempelbouw

Tekst	Omschrijving	Richteren 11 : 26	1 Koningen 6 : 1	Handelingen 13 : 20	Totaal
Numeri 10 : 11	Woestijnreis tot Kades Barnea		2		2
Jozua 14 : 7	Woestijnreis rest		38		38
Deuteronomium 2	Verovering Hesbon	1			1
Jozua 14 : 10	Verdeling van het land	7	7	7	7
berekend	Van verdeling tot Cuschan	13	13	13	13
Richteren 2 : 7	Idem, vergelijk Jozua 24 : 31	-	-	-	-
Richteren 3 : 8	Cuschan (vijand)	8		8	8
Richteren 3 : 11	Othniël - richter	40	40	40	40
Richteren 3 : 14	Eglon (vijand)	18		18	18
Richteren 3 : 30	Ehud - richter	80	80	80	80
Richteren 4 : 3	Jabin (vijand)	20		20	20
Richteren 5 : 31	Deborah - richter	40	40	40	40
Richteren 6 : 1	Midian (vijand)	7		7	7
Richteren 8 : 28	Gideon - richter	40	40	40	40
Richteren 9 : 22	Abimelech - koning	3		3	3
Richteren 10 : 2	Thola - richter	23	23	23	23
Richteren 10 : 3	Jaïr - richter		22	22	22
Richteren 10 : 8	Filistijnen (vijand)			18	18
Richteren 12 : 7	Jeftha - richter		6	6	6
Richteren 12 : 9	Ebzan - richter		7	7	7
Richteren 12 : 11	Elon - richter		10	10	10
Richteren 12 : 14	Abdon - richter		8	8	8
Richteren 13 : 1	Filistijnen / Simson			40	40
1 Samuël 4 : 18	Eli		40	40	40
berekend	Samuël		20		20
Saul			40		40
David			40		40
1 Koningen 6 : 1	Salomo		4		4
Totalen:		300	480	450	594

Toelichting:

300 jaar	Van de verovering van Hesbon tot herovering door Ammon; Deuteronomium 2 (eerste jaar voor de intocht) Richteren 11 : 26 (eerste jaar van Jaïr?)
480 jaar	Komt overeen met 1 Koningen 6 : 1
450 jaar	Komt overeen met Handelingen 13 : 20
594 jaar	Komt ruw overeen met Josephus Oudheden 8, 3, 1 (592); Oudheden 20, 10, 1 rekent dan incl. tempelbouw (612)
Richteren 5 : 6	De 20 jaar van Jabin zijn inclusief Shamgar en Jaël
Richteren 15 : 20	De 40 jaar der Filistijnen zijn inclusief de 20 jaar van Simson

Perioden van 490 jaar

Koningschap Saul Dienstbaarheid	1096 v.Chr. 606 v.Chr.		490 jaar
Uitgang des Woords... Massias de Vorst 70-ste week	445 v.Chr. 32 A.D.	483 7	490 jaar

De 70 weken van Daniël (Daniël 9)

69 weken van 14 maart 445 - 6 april 32 (1 Nisan - 10 Nisan)

Kalenderjaren voor A.D.	445	
Kalenderjaren A.D.	31	

Sub-totaal:	476 x 365 =	173.740 dagen
14 mrt. - 6 apr.		24 dagen
Schrikeldagen: 476 : 4 - 3 (eeuwjaren)		116 dagen

Totaal:		173.880 dagen
Dit is gelijk aan 69 x 7 jaarweken x 360 dgn =		173.880 dagen

De 7 tijden van Babel (Daniël 4 : 16, 23)

Daniël 5 : 25		
Mené	1 Mina = 50 sikkels x 20 gera =	1000 gera
Mené	1 Mina = 50 sikkels x 20 gera =	1000 gera
Tekel	1 sikkels x 20 gera =	20 gera
Upharsin	1 Peres = 25 sikkels x 20 gera =	500 gera

Totaal:		2520

Begint in vierde jaar van Xerxes I: 482 vóór A.D.
2520 vermenigvuldigen met 360 is 907.200
907.200 delen door 365,24 is 2483,82991
2483,82991 verminderen met 481 is 2002,8 = 2003 A.D.

2000 el van Jozua

Van opstanding van Christus (eind 69-ste week) tot eind 70-ste week
2000 vermenigvuldigen met 360 = 720.000
720.000 delen door 365,24 = 1971,2
1971,29358 vermeerderen met 31 = 2002,2 is 2003 A.D.

Van opstanding van Christus tot begin 70-ste week
1993 vermenigvuldigen met 360 is 717.480
717.480 delen door 365,24 = 1964,407
1964,407 vermeerderen met 31 = 1995,4 is 1996 A.D.

Leeftijd van Jezus bij begin vijftiende jaar van Tiberias

van 6 oktober 4 v. Chr. tot 19 augustus 28 A.D.

oktober		26,0	dagen
november		30,0	
december		31,0	
Aantal jaren v. Chr.	3 x 365,25 =	1.095,8	
Aantal jaren A.D.	27 x 365,25 =	9.861,8	
januari		31,0	
februari		28,0	
maart		31,0	
april		30,0	
mei		31,0	
juni		30,0	
juli		31,0	
augustus		19,0	

Totaal:		11.275,5	dagen

11.275,5 delen door 365,24 = 30,9 jaren
Jezus was dus officieel nog steeds 30 jaar oud (tot op 6 oktober a.s.).

Zijn eerste Pascha was dus in 29
Zijn tweede in 30
Zijn derde in 31
Zijn vierde in 32

Leeftijd van Jezus bij intocht in Jeruzalem

van 6 oktober 4 v. Chr. tot 6 april 32 A.D.

oktober		26	dagen
november		30	
december		31	
Aantal jaren v. Chr.	$3 \times 365 =$	1.095	
Aantal jaren A.D.	$31 \times 365 =$	11.315	
januari		31	
februari		28	
maart		31	
april		5	
Schrikkeljaren: 34 jaren gedeeld door 4 =		8	

Totaal:		12.600	dagen